Prescribed as a Text-Book
by the Director of Public Instruction, Mysore

ವಾಕ್ಯರಚನಾಕ್ರಮ

ಒಂದನೆಯ ಭಾಗ

ಬೆಲೆ ೦—೮—೦

ಲೇಖಕ :
ವೈ. ಸುಬ್ಬರಾವ್

ವಿನೋದಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನೂ ತತ್ತ್ವವಿಚಾರವನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವ

ಕಥೆಗಳು

೧. **ವೇದಾಂತ ಕಥಾವಳಿ.**—ಇದರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದರ ಕೆಳಗೂ ಕಥೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಬಹು ಸರಳಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಓದುವದರಿಂದ ವೇದಾಂತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವುಗಳು ಮಾಯವಾಗುವವು. ಕ್ರೌನ್ ೮ ಪತ್ರದ ೬೨ ಪುಟಗಳು ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ.

ಬೆಲೆ : ೦—೫—೦

೨. **ವಿಲಕ್ಷಣಮೌನಿ.**—(ಲೇಖಕರು 'ಅರುಣಗಿರಿ') ಭೋಜರಾಜನಿಗೂ ಒಬ್ಬ ಮೌನಿಗಳಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ರಸವತ್ತಾದ ಪುಟ್ಟ ಗ್ರಂಥವಿದು. ದಶೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಮಹಾತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ಅಂಗೈನೆಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವುದು. ಕ್ರೌನ್ ೮ ಪತ್ರದ ೨೦ ಪುಟಗಳು

ಬೆಲೆ : ೦—೨—೬

೩. **ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಉರುಫ್ ಹಸೇನ್.**—ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎಂಬಾತನು ತರ್ಕವಿದ್ಯಾನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಮದದಿಂದ ಗರ್ವಿಸಿ ಹಸೇನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕುದುರೆಯಾಗಿ ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲೆದದ್ದೇ ಮುಂತಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಒಂದು ಕಥೆಯಿದು. ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ವೇದಾಂತಕ್ಕೂ ಇರುವ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವದು. ಡೆಮ್ಮಿ ೮ ಪತ್ರದ ೩೨ ಪುಟಗಳು.

ಬೆಲೆ : ೦—೨—೬

೪. **ಸಮುದ್ರಮಥನ**—ಸಮಯಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳಿಂದಲೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ರಟ್ಟುಮಾಡುವ ವಿವರಣೆಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುವ ಪೌರಾಣಿಕಕಥೆ. ಕ್ರೌನ್ ೮ ಪತ್ರದ ೮೦ ಪುಟಗಳು.

ಬೆಲೆ : ೦—೫—೦

1949 Edition.

ಕರ್ಣಾಟಕ

ವಾಕ್ಯರಚನಾಕ್ರಮ

(Portion Prescribed for Middle School III year class)

ಹೊಸಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯಬಂಧವನ್ನು ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವುದಕೆ
ತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ನೂರಾರು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ
ಸೇರಿಸಿ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥ

ಲೇಖಕ :
ವೈ. ಸುಬ್ಬರಾವ್
(ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ)

ಮುದ್ರಣಕಾರರು :
ಜಿ. ಹೆಚ್. ರಾಮರಾವ್, ಬಿ. ಎಸ್‌ಸಿ.,
ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್,
ಮೈಸೂರು

ಮೊದಲು ಅಚ್ಚಾದದ್ದು 1919
Special Edition for 1942

ಒಂದನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಪೀಠಿಕೆ

ವಾಕ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳೇನೋ ಇವೆಯಾದರೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ಸೂಚನೆಗಳಾಗಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಾಗಲಿ ಇರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯೆಂಬುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಮಾತು. ಇದರಿಂದಲೇ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯೆಂದರೆ ಕೆಳಗಣ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗತಾನೆ ಕೇಳಿರುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಅದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದೆಂದೂ ಮೇಲಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದೆಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗಿಬಿಟ್ಟದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ ; ಅಥವಾ ಬರಿಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಬಾಲಕರಿಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ಪಾಠ ಬಂದಾಗ—ಏನು ಬರೆಯಬೇಕು ? ಹೇಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು ? ಎಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು ? ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಜೋಡಿಸಬೇಕು ? ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ? ಇಂಥಿಂಥ ವಾಕ್ಯರಚನೆಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿರಬೇಕಾದದ್ದೇನು ? ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬೇಕು ? ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು ಸ್ವಭಾವವಾದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ವಾಕ್ಯರಚನೆಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗದಂತೆ ಅವು ಸಿಕ್ಕುವ ಕಡೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟು ಬೋಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. 'ಕಥೆ' ಎಂದರೆ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಥವಾ ಅದರಂತೆ

ಕಲ್ಪಿತವಾದ ವಿಷಯುವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು, '**ವರ್ಣನೆ**' ಎಂದರೆ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು, '**ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು**' ಎಂದರೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬರಹಗಳು–ಇಷ್ಟು ಬಗೆಯ ವಿಷಯುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಮಾದರಿಗಳೊಡನೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ನೂರರ ಮೇಲೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹುಡುಕಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಬೇಕಾದರೆ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತದೆ.

[ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರವಾಗುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿಷಯುಗಳೂ ರಸ, ಗುಣ, ದೋಷ, ಅಲಂಕಾರ–ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳೂ ಪ್ರೌಢ ಗದ್ಯಬಂಧಕ್ಕೆ ಸೇರತಕ್ಕವಾದುದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕವರ ಸಲುವಾಗಿ ಬರೆದ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ.]

* * * * * *

ಹತ್ತನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಪೀಠಿಕೆ

ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಅಚ್ಚಾಗದೆ ಹೋಯಿತು. ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಬರೆದಾಗ ಈಗಿನ ಮಿಡಲ್ ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಯವರಿಗೂ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಉಪಯೋಗವು ಆಗಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದಿತು; ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯವರು ಮೊದಲನೆಯ ಎರಡು ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇದನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವು ಪಾಠಗಳು ಆ ಇಯತ್ತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿರುವುವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದು ಹಲವು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಗ್ರಂಥದ ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಪಾದನಸರಣಿಯನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಈಗಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಒಂದೆರಡನೆಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಿಕ್ಕ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗಿನ

ಎರಡು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅವಕಾಶ ವಿರುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಅಂತೂ ಇದು ಬರಿಯ ಹೊಸ ಮುದ್ರಣವಲ್ಲ, ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕರಣವೇ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕರಣದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಈಗಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳಿಗಾಗಿ ಬರೆದಿರುವ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆದಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಓದಿ ಆಯಾ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಡಿಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವವರ ಬೋಧ ನೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವುದೆಂದು ನನಗೆ ಭರವಸೆಯುಂಟು.

ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ,
10-10-1932. } ಗ್ರಂಥಕರ್ತ.

ವಿಶೇಷಮುದ್ರಣ ಪೀಠಿಕೆ

ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಈ ವರ್ಷದಿಂದ ಮಿಡಲ್ ಮೂರನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ನಿಯಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾಗದವು ಸಿಕ್ಕುವದು ಕಷ್ಟ ವಾದುದರಿಂದ ತರಗತಿಗೆ ನಿಯಮಿತವಾದ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮುದ್ರಿಸ ಲಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗವನ್ನೇ ಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸುವವರ ಸಲುವಾಗಿ “ಮೊದಲಿನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕೆಲವು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕದ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಉಪ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಲೆಂದು ಪುಸ್ತಕದ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೊಸ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಅನುಭವದಿಂದ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತೋರಿಬರುವ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಸ್ಕರಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ,
20-3-1942. } ಗ್ರಂಥಕರ್ತ.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ

ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಂತಸ್ತುಗಳಿವೆ: ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಂತೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಭಾಷೆಯ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು ಮೊದಲನೆಯದು; ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ವಿಷಯಬೋಧೆಯೋ ವಿನೋದವೋ ಆಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ಸಲಕರಣೆಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಎರಡನೆಯದು. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ನಾವು ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಭಾಗಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—(೧) ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಮಾತುಗಳ ನಡುವೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವದು. (೨) ಅರ್ಥಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ವಾಕ್ಯಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ, ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಚಿಹ್ನೆ, ಭಾವಬೋಧಕ ಚಿಹ್ನೆ—ಇವುಗಳನ್ನೂ ವಾಕ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಅಲ್ಪವಿರಾಮ, ಅರ್ಧವಿರಾಮ, ವಿವರಣ ಚಿಹ್ನೆ, ಅನುವಾದಕ ಚಿಹ್ನೆ, ಭಾವಬೋಧಕ ಚಿಹ್ನೆ—ಇವುಗಳನ್ನೂ, ಉಪಯೋಗಿಸುವದು. (೩) ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಿಗಿ ಬರುವಂತೆ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವದು; ಅವಶ್ಯವಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು, ಸಂಯುಕ್ತಪದಗಳನ್ನು, ಅಥವಾ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಬರೆಯುವದು. (೪) ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವು ತೋರುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು. (೫) ಹಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು; ಮಹಾವಾಕ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಎಡಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವುದು—ಇವಿಷ್ಟೂ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೋಧಕನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದ **ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳು.** **ಕಥೆಯಲ್ಲಿ** ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಂತೆ ಬೆರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; **ವಸ್ತುವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ,** ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೂ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಬೇಕಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಾಗುವಂತೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; **ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ** ಒಕ್ಕಣೆಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು, ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸುವುದು—ಇವು ಆಯಾ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಡಬೇಕಾದ **ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಗಳು.**

ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನಾಗಲಿ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಸಬೇಕಾದುದೇನೂ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ ; ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ದೀರ್ಘವಾದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದೂ ಅವಶ್ಯವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಗರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹುಡುಗರು ಬರೆಯುವ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಿಂದಲೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಕೊಡುವ ಉತ್ತರಗಳಿಂದಲೂ ಬೋಧಕನು ಮನಗಂಡರೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ.

ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ **ಕ್ರಮವು** ಮುಖ್ಯವಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಬಾರದು ; ಅಂದರೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಡುಗರು ಬರೆದ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳು ಸಾಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಬರೆದ ಕ್ರಮ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಪೂರ ಗುಣಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾದ, ಅವರೆಂದೂ ಕಾಣದಿರುವ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ವಾಕ್ಯರಚನೆಗೆ ಇಡಬಾರದು. ಮೊದಲೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಅಥವಾ ವಿಷಯಗಳು ಸಿಕ್ಕುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಬರೆದರೆ ಹುಡುಗರು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು. ಯಾವ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವು, ಯಾವ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮವು, ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ವಿಷಯವು ಬೇಕಾದರೂ ಹುಡುಗರು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಬಾಲಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ರೀತಿಯಿಂದ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗುವುದು. (೧) ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು. (೨) ಬಾಲಕರು ಕೇಳಿರುವ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಪುರಾಣದ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು. (೩) ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳು— ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವುದು—ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ವಿಷಯದ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುವವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವುದೇ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಾಣಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯರಚನೆಯೂ ಚೊಕ್ಕಟವಾದ ಬರೆವಣಿಗೆ, ಸರಿಯಾದ ಅಕ್ಷರಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು, ಶುದ್ಧವಾದ ಭಾಷೆ,

ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾದ ವಿಂಗಡ—ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆಯೆಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅದರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸ ಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಎಷ್ಟು ಪುಟಗಳ ವಿಷಯವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದೆಣಿಸ ಲಾಗದು.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅಭ್ಯಾಸದ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಥೆ, ವರ್ಣನೆ, ಕಾಗದಪತ್ರ—ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ೧೨ ನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಬರೆದು, ಅವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿರಬೇಕೋ ನೋಡಿ ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದು; ೪೬ ನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಂದು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಒಕ್ಕಣೆ ಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಬಹುದು. ೮೧ ನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಗೀತಗಾರನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬರೆಯಿರೆಂದು ಕೇಳ ಬಹುದು—ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಬೇಕಾದಷ್ಟಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಕಷ್ಟ ವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೇ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದರೆ, ಹುಡುಗರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನವಾಗಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಯ ಉದಾಹರಣೆ ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬೋಧಕರು ಪಾಠಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ ಗುಂಟಾಗುವ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಹೆಚ್ಚುಕುಂದುಗಳನ್ನು ದಯ ಇಟ್ಟು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಗ್ರಂಥಕರ್ತ.

ವಿಷಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ವಾಕ್ಯರಚನಾಕ್ರಮ

ಮೊದಲಿನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

ಅಭ್ಯಾಸ (೧)

ಕುದುರೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ನಡುವೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ **ಪೂರ್ಣವಿರಾಮಚಿಹ್ನೆ** (.) ಇರಲಿ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ:

ಕುದುರೆ

ಕಾಲು, ಬಾಲ, ಕೂದಲು, ಓಡುತ್ತದೆ, ಕುತ್ತಿಗೆ, ಕಿವಿಗಳು, ವಾಸನೆ, ಕೇಳು, ಗೊರಸುಗಳು, ಲಾಳ, ಉಕ್ಕು, ಗಟ್ಟಿ, ಸವಾರಿ, ಎಳೆ, ಗಾಡಿ, ಸಾಧು.

ಅಭ್ಯಾಸ (೨)

ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರೆಯಿರಿ. ವಾಕ್ಯಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ (ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅಥವಾ ಭಾವಬೋಧಕ) ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರಬೇಕು.

೧. ಇದು ಯಾವ ಮರ ೨. ಇದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಎತ್ತರವಾಗಿದೆಯಪ್ಪ ೩. ಇದು ತೆಂಗಿನ ಮರ ೪. ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆಯೆ ೫. ಈ ಮರಗಳು ಉಷ್ಣದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ ೬. ಮರದ ಮೇಲುಗಡೆ ಸುತ್ತಲೂ ಹಸುರು ಸೋಗೆಗಳಿವೆ ೭. ಅವುಗಳ ಕೆಳಗೆ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ಗೊನೆಗಳು ಮರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿವೆ ೮. ಈ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ ೯. ಅವು ಇನ್ನೂ ಎಳನೀರುಗಳು ೧೦. ಅವು ಬಲಿತಿರುವದಿಲ್ಲ ೧೧. ಆಳು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕೆಲವು ಎಳನೀರುಗಳನ್ನು ಕೆಡವಲಿ ೧೨. ನಿಮಗೆ ಎಳನೀರು ಸೇರುತ್ತದೆಯೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ (೩)

ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ವರ್ಣನೆ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ಉಪಯೋಗ–ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಮಹಾವಾಕ್ಯ (ಭಾಗ)ಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಒಂದೊಂದು ಮಹಾವಾಕ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪಙ್ಕ್ತಿಯ ಎಡಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯಬೇಕು.

೧. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ? ಅದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆಯೊ, ಮೆದುವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೊ ? ಶಿಪ್ಪೆಯು ಹಸಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಯಾವ ಬಣ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ? ಆ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ ? ಕಾಯಿ ಎಳೆಯದಾಗಿರುವಾಗ ಒಳಗೆ ಏನಿರುತ್ತದೆ ? ಬಲಿತಾಗಲೋ ? ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ತಿರುಳು ಯಾವ ಬಣ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ?

೨. ತೆಂಗಿನ ನಾರು ಏತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ? ಕಾಯಿಯ ತಿರುಳೊ ? ಒಣಗಿದ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ತಿರುಳಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೆಸರು ? ಕೊಬ್ಬರಿಯಿಂದ ಏನುಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಕರಟವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ? ಸೋಗೆಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ ?

ಅಭ್ಯಾಸ (೪)

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳನ್ನು ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಕಥೆಯಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಿರಲಿ.

ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಾರ್ಟ ಎಂಬ ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೊರೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಆತನು ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಡಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ರಾಣಿಯ ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಈ ಭೂಷಣಗಳ ಒಳಗಿರುವ ವಿಗ್ರಹದ ಎದೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೊನಚಾದ ಈಟಿಗಳು ತುಂಬಿವೆ. ಈ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಹಣವು ಬೇಕಾಗುವಾಗ ಹಣವಂತರಾದ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಮುದ್ದಾದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸುವನು. ಪ್ರಜೆಯು

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನಲಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತಿರಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಆಗ ಈ ಕರಾಳರೂಪು ತನ್ನೊಳಗಿನ ಯಂತ್ರದ ವಶವಾಗಿ ತನ್ನ ತೋಳುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಚಾಚಿ ಆ ಬಡಪಾಯಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು! ಪ್ರಜೆಗೆ ಆಗ ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ಸಂಕಟವಾಗುವುದು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಅಳುತ್ತಾ ಕರೆಯುತ್ತಾ ಅರಸನು ಕೇಳುವಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡುವನು!

ಅಭ್ಯಾಸ (೫)

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ; ಆದುದರಿಂದ ಎರಡೇ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ:

ನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯನಾದ ದೊರೆ

ಸುಲ್ತಾನ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ತುಘಲಕನು ಒಮ್ಮೆ ರಜಪೂತನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು. ಅದ್ದರಿಂದ ರಜಪೂತನು ಕಾಜಿಯಲ್ಲಿ ದೂರು ಹೇಳಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ಹಿಂದೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಆಯುಧವನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಾಲುನಡಗೆಯಿಂದಲೇ ಬಂದು ಕಾಜಿಗೆ ಸಲಾಮು ಮಾಡಿ ತಲೆಬಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ತಾನು ಬಂದರೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದು, ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಲೂ ಬಾರದು. ಎಂದು ಮೊದಲೇ ಕಾಜಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು. ವಿಚಾರಣೆಯಾಯಿತು. ಫಿರ್ಯಾದಿಯ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕೊಂದ ತಪ್ಪಿಗೆ ದೊರೆಯು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಕಾಜಿಯು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನು ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡನು.

ಅಭ್ಯಾಸ (೬)

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಿವೆಯಷ್ಟೆ. ಅವುಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು ಇರಬೇಕಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಔಷಧಿಯ ಪಟ್ಟಿ

ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುರುಬನಿಗೆ ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟರೋಗವು ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಸಾಮುಗ್ರಿ ಯಾವದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯವರು ಅವನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ವೈದ್ಯನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾದು ಬೇಸತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಇದ್ದಲಿನಿಂದ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನ ಮೇಲೆಯೇ ವಿವರವನ್ನು ಬರೆದು ಹೊರಟುಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು. ವೈದ್ಯನು ರೋಗಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಔಷಧಿಯ ವಿವರವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಗದವನ್ನೂ ಮಷಿಯನ್ನೂ ಲೇಖನಿಯನ್ನೂ ತರುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು.

ಕುರುಬನ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಒಂದು ಉಪಾಯವು ಹೊಳೆಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಓದುಬರಹ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡುತ್ತಾರೇನು ? ಅವರು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಿರುಗಣಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಬಂಡಿಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪೆಚಾಟಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಔಷಧಿಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಓದಿಸಿ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ರೋಗಿಯ ಗತಿಯೇನಾಗಿರಬೇಕು ?

ಅಭ್ಯಾಸ (೭)

ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕಗಳು (' ಊ, ' ' ಮತ್ತು, ' ' ಆಗಲಿ, ' ಇವು ' ' ಇಂಥ ' ಮುಂತಾದವು) ; ನಾಮವಿಶೇಷಣ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು ಉದಾ : ಸಣ್ಣ, ವಿಂಧ್ಯವೆಂಬ, ಹಣವುಳ್ಳ, ಕೃಷ್ಣನಿಗಿಂತ, ಜಾಣನಾಗಿ) ; ಕೃದಂತ ಗಳು (ಉದಾ : ಮಾಡಿ, ಮಾಡದೆ, ಮಾಡಿದರೆ, ಮಾಡಲು, ಮಾಡು ವುದಕ್ಕೆ, ಮಾಡಿದಮೇಲೆ)— ಇವುಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತು ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ವಾಕ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿರಿ :

ಕೆಲವು ಜನರು ಬೈಸಿಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿರಬಹುದು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಬೈಸಿಕಲ್ಲುಗಳು ಇದ್ದವು.

ಅವುಗಳು ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಟೊಳ್ಳಾದ ರಬ್ಬರಿನ ಹಳಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇಂಥ ಹಳಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರವಿದೆಯಷ್ಟೆ, ಆ ಚಕ್ರದಂತೆಯೇ ಇತ್ತು, ಹಳೆಯ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ಚಕ್ರ. ಅದಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ರಬ್ಬರಿನ ಹಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಾದರೂ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ಸವಾರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟರೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಅವರು ಬೈಸಿಕಲ್ಲನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸರಿ, ಕೂಡಲೆ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ತಣಕ್‌ಪುಣಕ್ ! ಎಂದು ಹಾರಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆಯೇ ಇತ್ತು, ಕೆಲವು ವರ್ಷ. ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಲ ಡನ್ಲಾಪ್ ಎಂಬವನೊಬ್ಬನು ಟೊಳ್ಳುಹಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಹಳಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಅದನ್ನು ಬಿಗಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆಮಾಡಿದನು. ಜನರು ಆ ಹೊಸ ಬೈಸಿಕಲ್ಲನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಗೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು ಇದೆಂಥ ಹೂರಣದ ಹಳಿಯಚಕ್ರ ! —ಈ ಗಾಳಿ ತುಂಬಿರುವ ಹಳಿಯ ಬೈಸಿಕಲ್ಲುಗಳೇ ಮುಂದೆ ಬಂದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಲವೂ ಗಟ್ಟಿ ರಬ್ಬರಿನ ಹಳಿಯ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ಸೋತುಹೋದವು, ಆಗ ಜನರಿಗೆ ಡನ್ಲಾಪಿನ ಜಾಣತನವು ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು. ಅವರು ಗಟ್ಟಿ ರಬ್ಬರಿನ ಹಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಟೊಳ್ಳುರಬ್ಬರಿನ ಹಳಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ಬೈಸಿಕಲ್ಲುಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲುಮಾಡಿದರು.

ಅಭ್ಯಾಸ (ಲ)

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿರಿ. ವಿಷಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ :

ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದನು. ಅವನು ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿರಲು ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ಹುಲಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿತು. ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಘಂಟೆಯು ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಹೀಗಿರಲು ಆ ಕಡೆಗೆ ಕೆಲವು ಕೋತಿಗಳು ಬಂದವು. ಅವು ಘಂಟೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಬಂದವು. ಘಂಟೆಯ ಸದ್ದು ಕೇಳುವದು ಅವಕ್ಕೆ ವಿನೋದವೆನಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡವು.

ಘಂಟೆಯು ಒಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಕಪಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಊರಿನವರಿಗೆ ಘಂಟೆಯ ಸದ್ದು ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇಸಮನೆ ಘಂಟೆಯ ಸದ್ದೇಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಘಂಟಾಕರ್ಣನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬನು ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಕಥೆಯೊಂದು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಆ ಸುದ್ದಿಯು ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹರಡಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ದಿಗಿಲಾಯಿತು. ಊರೊಳಗೆಲ್ಲ ಘಂಟಾಕರ್ಣನ ಮಾತೇ ಹರಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಊರಗೌಡನು ಈ ಕೆಟ್ಟ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಹಿಡಿಸುವವನಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಡಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿದನು. ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿ—

ಅಭ್ಯಾಸ (೯)

ಈ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿರಿ. ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬುದರ ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ:

ನಮ್ಮೂರಿನ ರಥೋತ್ಸವ

ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಫಾಲ್ಗುನ ಶುದ್ಧ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯ ರಥೋತ್ಸವವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ನೂರಾರು ಜನರು ಆಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದಿನ ನವಮಿಯಿಂದಲೂ ದೇವರಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿಯೂ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ ದೇವರು ಯಾವ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ? ಓಲಗ, ತಮಟೆ ಮುಂತಾದವು ಯಾವ ಕಡೆ ಆಗುತ್ತದೆ? ಜನರು ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ? ಊರಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ದೇವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ?)

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆಯೂ ಮಂಗಳಾರತಿಯೂ ಆದ ಬಳಿಕ ರಥಾರೋಹಣವಾಗುತ್ತದೆ. (ತೇರನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ? ಜನರು ದೇವರಿಗೆ ಹಣ್ಣುಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ? ತೇರಿನ ಕಡೆಗೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುವದು ಹೇಗೆ? ತೇರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಹೊರಜು ಏತಕ್ಕೆ? ವಾದ್ಯಗಳು ಯಾವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ? ವೇದಘೋಷವೊ? ಆಗ ಜನರು ಮತ್ತೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ?)

ವಾಕ್ಯರಚನಾಕ್ರಮ

(Portion Prescribed for the Middle School III Year Class)

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಕಾಗದಗಳು

೧೬. ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಅವುಗಳ ಭಾಗಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಗೊತ್ತಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕಾಗುವುದು.

ಮಾದರಿ ೧

(ತಂದೆಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದ)

ಕುಶಲ ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು,

೧೨–೮–೧೯೧೬.

ತೀರ್ಥರೂಪರವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ

ಬಾಲಕ ರಾಮಣ್ಣನು ಮಾಡುವ ಬಿನ್ನಹ, ಆದಾಗಿ ಈವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೂ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾ ಬರಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಂಪ್ರತ

ನನಗೆ ಈ ವರ್ಷದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ಇಲ್ಲಿ ಓದಿದರೆ ‘ ಸ್ಕೂಲ್ ಫೈನಲ್ ’ ಎಂಬ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೆಲ್ಲರೂ ಆಯಾ ದಿನದ ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಯೇ ತೀರುತ್ತ ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದೇನೆಂಬ ಭರವಸೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ‘ ಸ್ಕೂಲ್ ಫೀಜಿ ’ ಗಾಗಿಯೂ ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಾಗಿಯೂ ಹದಿನೆಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನುಕೂಲವಿದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಬೇಗ ಕಳುಹಿಸೋಣ

ವಾಗಬೇಕು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಪಾಠಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇಂತೀ ಬಿನ್ನಹ

ರಾಮಣ್ಣ.

ವಿಚಾರ

ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಸೇರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾತುಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ‘ ಒಕ್ಕಣೆ ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ರೂಢಿಯಾಗಿ ಬರೆಯುವ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮೇಲಿನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಡಬೇಕಾದುದೇನೆಂದರೆ:—

(೧) ‘ ಕುಶಲ ’ — ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕಾಗದಗಳಿಗೆ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಈ ಮಾತನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಕೂಡದು. ‘ ಕ್ಷೇಮ ’ ಎಂದೂ ಬರೆಯುವುದುಂಟು.

(೨) ಶ್ರೀಕಾರ — ಇದರ ಬದಲು ‘ ಶ್ರೀರಾಮ ’, ‘ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹ ಪ್ರಸನ್ನ ’—ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುಲ ದೇವತೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯಿತ್ತು. ಈಗ ಇದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

(೩) ಸ್ಥಳ, ತಾರೀಖು — ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಊರು ತಾರೀಖುಗಳನ್ನು ಕಾಗದದ ಬಲಗಡೆ ಬರೆಯುವ ರೂಢಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ; ಆದುದರಿಂದ ‘ ಈವರೆ ’ ಗೆ— ಎಂಬುದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ “ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ದಶಮಿಯವರೆಗೆ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮ ”—ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಊರು, ಬರೆದ ದಿನ—ಇವು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಉತ್ತಮ. ೧೨–೮–೧೬ ಎಂಬುದನ್ನು ೧೨ನೆಯ ತಾರೀಖು, ಆಗಸ್ಟು ೧೯೧೬—ಎಂದೂ ಬರೆಯುವುದುಂಟು.

(೪) ಯಾರಿಗೆ ನಾವು ಯಾರಿಗೆ ಬರೆಯಬೇಕೋ ಅವರ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬರೆಯಬೇಕಾಗುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ:—ತಂದೆಗೆ 'ತೀರ್ಥರೂಪರು', ತಾಯಿಗೆ 'ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರು'—ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿಲ್ಲ. 'ತೀರ್ಥ ರೂಪು ತಂದೆಯವರು', 'ಮಾತೃಶ್ರೀ ತಾಯಿಯವರು'—ಎಂದು ಬರೆಯಕೂಡದು.

(೫) ಯಾರಿಂದ ನಮಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವರಾದ ನೆಂಟರಿಗೆ ಬರೆಯುವಾಗ ನಮ್ಮ ಹೆಸರಿಗೆ 'ಬಾಲಕ' ಎಂದು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ರೂಢಿ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಮಾತು ಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸುವರು.

(೬) 'ಸಾಂಪ್ರತ' ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲು 'ತರುವಾಯ'—ಎಂದೂ ಬರೆಯ ಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಗದದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಒಕ್ಕಣೆ ಮುಗಿಯಿತು.

(೭) ವಿಷಯ ಬರೆಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇವೋ ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗೌರವದ ಮಾತನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

(೮) 'ಇಂತೀ ಬಿನ್ನಹ' ಇದು ಕಾಗದದ ಕೊನೆಯ ಮಾತು. 'ಬಿನ್ನಹ' ಎಂಬು ದಕ್ಕೆ 'ವಿಜ್ಞಾಪನೆ' ಎಂಬ ಬೇರೆಯ ಮಾತನ್ನೂ ಉಪ ಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ 'ಯಾರಿಂದ' ಎಂಬ ಕಡೆ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತಿರುವುದೋ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಇದರ ಕೆಳಗೆ ಕಾಗದ ವನ್ನು ಬರೆದವರ ರುಜು ಇರಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೫೫

ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೫೬*

ಮೇಲಿನ ಅಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಮಾದರಿಗಾಗಿ ೪೩ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸಂಶಯವಾದ ಕಡೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಡಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೫೭

ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ, ಸರಿಯಾದ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೫೮

ನಿಮ್ಮ ಭಾವನವರಿಗೆ ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜದಲ್ಲಿ ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಏನಾದರೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ. (ಒಕ್ಕಣೆಯಲ್ಲಿ ‘ ತೀರ್ಥರೂಪರವರಿಗೆ–ಎಂಬುದಕ್ಕೆ’ ‘ತೀರ್ಥರೂಪು† ಶಾಮಣ್ಣ ಭಾವನವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ’– ಎಂಬಂತೆ ಹೆಸರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.)

ಅಭ್ಯಾಸ ೫೯

ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ನೀವು ಹೇಗೆ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತೀರೋ ತಿಳಿಸಿ, ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಸಂಗತಿಯಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ, ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೧೮. ಯಾರಿಗೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೋ ಅವರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇರಬೇಕಾದ ಮೊದಲನೆಯ ಒಕ್ಕಣೆ ಹೇಗೆಂದರೆ :

ಗಂಡಸರಿಗೆ

೧. ಹಿರಿಯವರಿಗೆ : ತೀರ್ಥರೂಪು† ಗುಂಡಪ್ಪಮಾವನವರ ಚರಣಕಮಲಕ್ಕೆ.

ಬಾಲಕ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು.

---

* ಕಾಗದಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ " ನೋಟುಪೇಪರು " ಗಳು ಹುಡುಗರಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಅವರು ಬರಿಯ ಕಾಗದದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನೇ ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

† ‘ ತೀರ್ಥರೂಪು ’—ಇಲ್ಲಿ ರೂಪ ಎಂಬುದರ ತದ್ಭವವು ‘ ರೂಪು ’ ಎಂದಾಗಿದೆ.

೨. ಕಿರಿಯವರಿಗೆ : ಚಿರಂಜೀವಿ ರಾಮಣ್ಣನಿಗೆ, ರಾಮಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ಹೆಂಗಸರಿಗೆ

೧. ಹಿರಿಯರಿಗೆ : ಮಾತೃಶ್ರೀ ಗೌರಕ್ಕನವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ, ಬಾಲಕ........

೨. ಕಿರಿಯವರಿಗೆ : ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ಗೌರಮ್ಮನಿಗೆ ಅಥವಾ ಚಿರಂಜೀವಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ಗೌರಮ್ಮನಿಗೆ, ರಂಗಣ್ಣನ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು

ವಿಧವೆಯರಿಗೆ

೧ ಹಿರಿಯರಿಗೆ : ಭಾಗೀರಥೀಸಮಾನರಾದ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ. ಭಾಗೀರಥೀಸಮಾನರಾದ ಗಂಗಕ್ಕನವರ ಚರಣ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ. ಬಾಲಕ...............

೨. ಕಿರಿಯವರಿಗೆ : ಗಂಗಮ್ಮನಿಗೆ, ರಂಗಣ್ಣನ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೦

ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಟು ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ ಮತ್ತೊಂದೂರಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ತಲಪಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೧

ಸ್ನೇಹಿತ ತಿಮ್ಮಯ್ಯನು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೆ ನೀವು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದಿರೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ, ಬರೆದಂತೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೨

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ ಮೇಲಿನ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೧೯. ಒಕ್ಕಣೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ :—

೧. 'ಚರಣಸನ್ನಿಧಿಗೆ'—ಇದನ್ನು 'ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿ', 'ಚರಣಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ', 'ಚರಣಕಮಲಂಗಳಿಗೆ', 'ಪಾದಪದ್ಮಂಗಳಿಗೆ', ಎಂದೂ ಬರೆಯುವುದುಂಟು.

ಸೂ|| 'ಸಮುಕ್ಷಮುಕ್ಕೆ', 'ಸಮುಕ್ಷೇಮುಕ್ಕೆ'—ಇವೆರಡೂ ತಪ್ಪು ರೂಪಗಳು.

೨. ‘ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಮ್ಮನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು’—ಇದನ್ನು ‘ಚಿರಂಜೀವಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಮ್ಮನಿಗೆ—ಅನೇಕಾಶೀರ್ವಾದಗಳು’ ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಬರೆಯಬಹುದು.

ಸೂ|| “ಆಶೀರ್ವಾದ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ‘ಶೀ’ ದೀರ್ಘ.

೩. “ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ “ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರ” ಎಂದು ಬರೆಯುವುದುಂಟು.

ಸೂ|| ವಿಧವೆಯಾಗಿದ್ದರೆ “ಗಂಗಾಭಾಗೀರಥೀಸಮಾನರಾದ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ತಪ್ಪು; ‘ಗಂಗಾ’–ಎಂಬುದು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ‘ಮಾತೃಶ್ರೀ’–ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ‘ಮಾತೋಶ್ರೀ’ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದು ತಪ್ಪು.

೪. ‘ವಿಜ್ಞಾಪನೆ’, ‘ಬಿನ್ನಹ’, ‘ನಮಸ್ಕಾರಗಳು’—ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಕಾಗದದ ಮೊದಲು, ಕೊನೆ–ಇವೆರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಮಾತನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

೫. ‘ಇಂತೀ’—ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು ‘ಇತಿ’–ಎಂದು ಬರೆಯುವರು. ‘ಬಿನ್ನಹ’ಕ್ಕೆ ‘ಇತಿ’ ಯು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೩

ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಲಪುವಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ರಾಮರಾಯನು ತನ್ನ ಸೋದರಳಿಯ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಗಡಿಯಾರವನ್ನೂ, ಮನೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಯಿಪಲ್ಯ, ಹೂ–ಇವುಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮೈದುನ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೪

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಾಮಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಲಪಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನು ಮಧುಗಿರಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆಂತ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೫

ಸೋದರಳಿಯ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನು ಗಡಿಯಾರವು ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ರಾಮರಾಯನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೧೦. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಒಕ್ಕಣೆಗಳು ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುವುವುಗಳಾಗಿವೆ. ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆಂದರೆ :—

ಗಂಡಸರಿಗೆ

೧. ಮಿತ್ರರಿಗೆ	ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರರಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿ ....ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು.
೨. ಸಾಮಾನ್ಯಪರಿಚಯದ ಲೌಕಿಕರಿಗೆ :	ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ॥ ರಾಮಣ್ಣನವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ. ....ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.
೩. ವೈದಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ :	ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ (ಅಥವಾ ವೇದಮೂರ್ತಿಗಳಾದ) ....ರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ....ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.
೪. ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಗೆ :	ಶ್ರೀಮದ್ವೇದಮಾರ್ಗೇತ್ಯಾದಿಗಳಾದ............ ....ರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ............ನಮಸ್ಕಾರ.

ಸೂ॥ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲದ ಗಂಡಸರಿಗೆಲ್ಲ 'ಶ್ರೀಯುತ'*–ಎಂತಲೂ ಹೆಂಗಸರಿಗೆಲ್ಲ 'ಶ್ರೀಮತಿ'–ಎಂತಲೂ ಬರೆಯುವ ರೂಢಿಯು ಈಚೀಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಲಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೬

ಈ ಕಾಗದಗಳ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆದು ವಿಷಯದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮೂರು ಗೀಟು ಹಾಕಿ ತೋರಿಸಿ :

ಕಾಗದ ಬರೆಯುವವರು	ಯಾರಿಗೆ—
೧. ರಾಮಣ್ಣ	ಶಿವರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ (ತಂದೆ)
೨. ರಾಮಣ್ಣ	ಶಿವರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ (ಪುರೋಹಿತರು)
೩. ಭೀಮರಾಯ	ವೆಂಕಟರಾಯರಿಗೆ (ಸ್ನೇಹಿತ)
೪. ಕಮಲಮ್ಮ	ಗೌರಮ್ಮನಿಗೆ (ತಾಯಿ, ವಿಧವೆ)
೫. ಹಿರಿಯಣ್ಣ	ಗೌರಮ್ಮನಿಗೆ (ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ)
೬. ಸುಬ್ಬಾಭಟ್ಟ	ರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಲೌಕಿಕ (ಸ್ನೇಹಿತರು)
೭. ರಾಮರಾವ್	ಭೀಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ (ಮಾಧ್ವ ವೈದಿಕರು)
೮. ಧೋಂಡೋಪಂತ	ಸರಸ್ವತೀಬಾಯಿಗೆ (ಅಕ್ಕ)
೯. ಶಿವರಾಮಯ್ಯ	ರಾಮಕೃಷ್ಣನಿಗೆ (ತಮ್ಮ)

೨೧. ಈಚೆಗೆ 'ಕಾರ್ಡು' ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯುವ ರೂಢಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕಾದ

---

*'ಶ್ರೀಮಾನ್' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸದೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೀಯುತ ಎಂದು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳಸಂಕೋಚದಿಂದ ಆದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದಿನವರು ಕೆಲವು ಸಂಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಪರಿಚಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಸಲುಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊಸಬರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಒಕ್ಕಣೆಯೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಕಾರ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ (ಅಥವಾ ಪರಿಚಿತರಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ) ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಂಕ್ಷೇಪಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ :—

ತೀ॥ (ತೀರ್ಥರೂಪು) ; ಮ॥ ರಾ॥ (ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ) ; ರಾ॥ ರಾ॥ (ರಾಜಮಾನ್ಯ ರಾಜಶ್ರೀ) ; ಸೌ॥ (ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ) ; ಹ॥ ಕುಂ॥ (ಹರಿದ್ರಾಕುಂಕುಮಶೋಭಿತೆಯಾದ) ; ಚಿ॥ (ಚಿರಂಜೀವಿ) ; ಚ॥ ಸ॥ ಗೆ (ಚರಣಸರೋಜಂಗಳಿಗೆ) ; ಚ॥ ಸ॥ ಕ್ಕೆ (ಚರಣಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ) ; ಉ॥ ಕು॥ ಉಭಯಕುಶಲೋಪರಿ.*

ಮೊದಲು ಬರೆಯುವ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು 'ನಮಸ್ಕಾರ' 'ಆಶೀರ್ವಾದ'—ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಬರೆದು, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಇತಿ' ಎಂದು ಬರೆದು (ಅಥವಾ ಬರೆಯದೆ) ರುಜುಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಾದರಿ ೨

(ತಮ್ಮನಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾರ್ಡು)

ಕುಶಲ ಶ್ರೀ ಬೆಂಗಳೂರು.

೧೨–೧೧–೧೫

ಚಿ॥ ರಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು, ಉಭಯಕುಶಲೋಪರಿ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಬಂದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಅಥವಾ ನಾಡಿದ್ದು ಹೊರಟೇನು. ಬರುವಾಗ ನೀನು ಕೇಳಿದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತರುತ್ತೇನೆ.

ಮನೆಯ ಕಡೆ ಜೋಕೆ. ಚಿಲ್ಲರೆ ಏನಾದರೂ ಹಣ ಬೇಕಾದರೆ ಮ॥ ರಾ॥ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಪಾಠಗಳನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಓದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇರು. ಇಂತೀ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು,

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ.

---

* 'ಉ॥ ಕು॥' ಎಂದು ಬರೆಯುವಾಗ 'ಈವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ . . . ಸಂಪ್ರತಿ'—ಎಂಬ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು.

ಸೂ॥ ಮೇಲೆ ರಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಮೇಲುವಿಳಾಸವು ಗೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ '೫೪, ಮಾಮೂಲು ಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ'—ಎಂದು ಊರು ಬರೆಯುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೭

೧. ರಾಮಣ್ಣನು ಈ ಮೊದಲೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಿಗೆ ಬರೆದಿರಬಹುದಾದ ಒಂದು ಕಾರ್ಡನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಸಂಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮುಂದೆ ॥ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಗೀಟು ಹಾಕಬೇಕು.

೨. ಮೇಲಿನ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ರಾಮಣ್ಣನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. (ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನು ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲ; ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರು ಕೊಟ್ಟ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲ ವೆಚ್ಚವಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಜ್ವರ.)

ಮಾದರಿ ೩

(ಮಗನಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದ)

ಕುಶಲ ಶ್ರೀ ಚಳ್ಳಕೆರೆ,

೧೩-೧೨-೧೪.

ಚಿ॥ ಶೇಷಣ್ಣನಿಗೆ ಅನೇಕಾಶೀರ್ವಾದಗಳು

ಉಭಯಕುಶಲೋಪರಿ

ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನೂ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯುವುದು.

ಈ ವರ್ಷ ನೀನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೆಂತ ಹೇಳಿದ್ದೆಯಷ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಕೂಡಲೇ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಮ್ಮೂರಿನ ವೇ॥ ಶಿವರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನಡತೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಬರೆದ ಕಾಗದದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಕುತೂಹಲವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯೆಗೆಲ್ಲ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದೇ ಉದ್ದೇಶವು. ಆದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ನಿನಗಿದ್ದ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೆಂತ ಕೇಳಿ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಥೆ

ಯಾಗಿರಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ನೀನೇ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ಬೀಳದೆ ನೀನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಂಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ತರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆ.

ಇಂತೀ ಆಶೀರ್ವಾದ.

ವೆಂಕಣ್ಣ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೮

ಮೇಲಿನ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. (ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಈ ತಿಂಗಳೇ ಹಣಬೇಕು; ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿದೆ, ತಿಂಗಳ ಫೀಜನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ, ಮನ್ನಿಸಿದೆ—ಎಂತ ಹೆಡ್ಮಾಸ್ಟರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ನಡತೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದಲೂ ತಾನಿರುವ ಮನೆಯ ಗೋಪಾಲರಾಯರಿಂದಲೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು)

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೯

ನಮಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಹೊಸಬರಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗೌರವ ತೋರುವಂತೆ ಹೇಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗುವುದು? ಬೇಕಾದ ಒಕ್ಕಣೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ:

೧. ನಿನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿರು. ೨. ಈ ಊರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೀಯೆ? ೩. ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು. ೪. ನೀನು ಬರೆದ ಕಾಗದವು ತಲಪಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಯಿತು. ೫. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ರಾಮರಾಯನಿಗೆ ನಾನು ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕೇಳಿದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿಸು. ೬. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಈಗ ಏನುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ೭. ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ಗಂಡನ ಊರಿಗೆ ಹೋದಳೊ? ೮. ಅಜ್ಜಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸು. ೯. ಮಿಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ೧೦. ಈಗಲೂ ಅವಳೇ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆಯೆ? ೧೧. ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಹರಟುತ್ತಾನೆ; ಏತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದು ಕೇಳಿ. ೧೨. ನನಗೆ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕಳುಹಿಸು. ೧೩. ನೀನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಜೇಬಿನ ಗಡಿಯಾರ ಕೈಸೇರಿತು. ೧೪. ನನಗೆ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಯಿತು. ೧೫. ಅಪ್ಪ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಯೆ? ೧೬. ಭಾವ ಏನು ಹೇಳಿದ? ೧೭. ನನಗಾಗಿ ಹನುಮಂತದೇವರಿಗೆ ಹಣ್ಣುಕಾಯಿ ಕೊಡು.

ಇಲ್ಲಿರುವ ಗೌರವಾರ್ಥದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಮಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವರಾದವರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಿರುಗಿಸಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ:—

ಮಾದರಿ:—ಹೀಗೆಂದು ಚಿ॥ ರಾಮರಾಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆಂದು ಮ॥ ರಾ॥ ರಾಮರಾಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ. ೨. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮಾ॥ ಸೌ॥ ಗೌರಕ್ಕನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸೋಣವಾಗಬೇಕು. ೩. ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಸೇರಿಸೋಣವಾಗಲಿ. ೪. ಇದ್ದ ಸಂಗತಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ೫. ತೀ॥ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನವರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ೬. ಈಸಲ ನವರಾತ್ರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹವಾಗಬೇಕು. ೭. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ೮. ಆರಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಗತಿಗಳೇನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಭ್ಯಾಸ (೭೦)

ಹೊಳಲುಕೆರೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಗೇಶರಾಯರು ಭೀಮರಾಯನೆಂಬ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಗೆ ಬರೆದ ಒಂದು ಬುದ್ಧಿವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ. (ಹೋಟಲು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಬಾರದು; ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು—ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.)

ಅಭ್ಯಾಸ (೭೧)

ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಯಿಂದ ಭೀಮರಾಯನು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಲಮಾಡಿರುವುದಾಗಿಯೂ ವರ್ಷದ ಮೊದಲು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಿಸಿದ್ಧ ಫೀಜನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆಯಾಗಿಯೂ (ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ) ನಾಗೇಶರಾಯನಿಗೆ ಬರೆದಂತೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ (೭೨)

ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ವೆಂಕಟರಾಯನೆಂಬ ಹುಡುಗನು ಅಪ್ಪರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಹೊಂದಿರುವಂತೆಯೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿಯೂ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ, ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ (೭೩)

ಮೇಲಿನ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ಪುಟ್ಟಮ್ಮನವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಆ ಊರ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸೆಟ್ಟಿ ಎಂಬಾತನು ಬರೆದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. (ಲಕ್ಷ್ಮಣಶೆಟ್ಟಿಯೂ ವೆಂಕಟರಾಯನೂ ಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹಿತರು.)

೨೨. ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬರೆಯುವಾಗ ಬರೆಯುವವರ ಹೆಸರನ್ನಲ್ಲದೆ ತಮಗೆ ಉತ್ತರಬರಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳ, ಊರು, ಕೇರಿ,

ಮನೆಯ ನಂಬರು ಮುಂತಾದ ವಿವರವನ್ನು ಪತ್ರದ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ (ಪುಟ ೪೪, ೫೧ ರಲ್ಲಿ) ತಿಳಿಸಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಓದಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಪತ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಡೆ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ, ಕಾಗದವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಬರಿದಿದೆಯೋ ಅವರ ಹೆಸರು, ಮನೆ, ಬೀದಿ, ಅಧಿಕಾರ, ಊರು–ಇವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ವಿವರವೊಂದನ್ನು ಬರೆದಿಡುವುದು ಇಂಗ್ಲಿಷು ಕಾಗದಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಬಂಧುಗಳಲ್ಲದವರಿಗೆ ಬರೆಯುವಾಗಲೂ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೌರವಪ್ರದರ್ಶನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬರೆಯುವಾಗಲೂ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಮೇಲು. ಬರಿಯ ಹೆಸರಿನ ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮದೆಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಒಡೆದು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಕಾಗದವು ತಮಗೆ ಹೇಗೆ ಯಾರಿಂದ ಬಂತೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಕೆಲವರು ಪೇಚಾಡುವುದುಂಟು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಈ ವಿವಾದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವುದು. ಯಾರಿಗೆ ಬರೆದಿದೆಯೋ ಅವರ ಊರು, ಕೇರಿ— ಮುಂತಾದ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಒಕ್ಕಣೆಗೆ "ವಿಳಾಸ" ಎಂದು ಹೆಸರು.

೨೩. ವಿಳಾಸವನ್ನು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ವಿವರಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಸಾಲು ಬರುವಂತೆ ವಿಗಂಡಿಸಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಟಪ್ಪಾಲು ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸುವ ಕಾಗದಗಳಂತೂ ಹೆಸರು, ಊರು–ಇವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಹುಟ್ಟಕ್ಷರದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಲಪುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಪೂರ್ವದ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ "ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾ|| ಕಣಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಹೆಡ್‌ಮುನಷಿ ಶ್ರೀ|| ಮಲ್ಲಣ್ಣಯ್ಯ ಭಾವನವರಿಗೆ ತಲಪಿಸುವುದು"—ಎಂದು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು, ಬೇಕಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಬೇಗ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಅನುಕೂಲ. ಈ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ವಿಳಾಸದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ಭಾಗಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಪವಿರಾಮ, ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ—ಮುಂತಾದ ಗುರುತು

ಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕು.

ಮೇಲುವಿಳಾಸಗಳು

(೧) ತೀ॥ ಮಲ್ಲಣ್ಣಯ್ಯನವರು*,
ರಿಟೈರ್ಡ್ ಹೆಡ್ ಮುನಿಷಿ,
ಕಣಕಟ್ಟೆ,
ಬಾಣಾವರಪೋಸ್ಟು
(ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು)

(೨) ಜಿ. ಬಿ. ಶಂಕರಪ್ಪ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ೫ನೇ ತರಗತಿ,
ಗ॥ ಮಿಡಲ್ ಸ್ಕೂಲ್
ಹೊಳಲುಕೆರೆ
(ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಡಿ॥)

(೩) ಮ॥ರಾ॥ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರವರು,
ರಿಟೈರ್ಡ್ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಕೀಪರ್,
ದೇವಾಂಗದಬೀದಿ,
ದಾವಣಗೆರೆ
(ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಡಿ॥)

(೪) ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ
ಮ್ಯಾನೇಜರವರು,
ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

(೫) ಶ್ರೀ॥ ಎಂ. ರಂಗಪ್ಪನವರು,
ರೇಷ್ಮೆಜವಳಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು,
ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
(ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಡಿ॥)

(೬) ಮ॥ರಾ॥ ಎಚ್. ಚಿದಂಬರಯ್ಯನವರು,
ಕರ್ಣಾಟಕಕವಿರತ್ನ,
ಕುರ್ತುಕೋಟೆ
(ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲ)

(೭) [ಲೋಕಲ್]
ಮ॥ ರಾ॥ ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಯರು,
ಬಸವನಹಳ್ಳಿ,
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು

(೮) ಮ॥ರಾ॥ ಡಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು,
೭, ೨ನೆಯ ಬೀದಿ,
ಗವಿಪುರ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್,
ಬೆಂಗಳೂರುಸಿಟಿ
(ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ)

---

* ಇಲ್ಲಿ 'ಮಲ್ಲಣ್ಣಯ್ಯ ಭಾವನವರ ಸ॥ ಕ್ಕೆ'—ಅಥವಾ 'ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ'—ಎಂದು ಮುಂತಾದ ಗೌರವಸೂಚಕಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವಾಡಿಕೆ. ಬೇರೆಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಹೊರತು, ಟಪ್ಪಾಲು ಮೂಲಕ ಹೋಗುವ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಷ್ಟನ್ನೇ ಬರೆದರೂ ಸಾಕೆಂದು ತೋರುವುದು.

೨೪. ಮೇಲುವಿಳಾಸವನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಟಪ್ಪಾಲಿನವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ; ಆದುದರಿಂದ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕೆಳಗಡೆ ಬರುವಂತೆ ಜೋಡಿಸಿ* ಅಂಥ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರಿನ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಗೀಟು ಹಾಕಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಬಾಣಾವರ, ಹೊಳಲುಕೆರೆ—ಮುಂತಾದ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನ ಊರುಗಳು ಅನೇಕವಿರಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನೂ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಒಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿಗೂ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಬರೆಯುವಾಗ ಅದನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಟಪ್ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಕಾಗದಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಕಾಗದವು ದೇವಗಿರಿಗೂ, ಮೂಡಗೆರೆಯ ಕಾಗದವು ಮಧುಗಿರಿಗೂ ನೋಡುವವರ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ಹೋಗಿಬಿಡುವುವು. ಅಂಥ ಸ್ಥಳಗಳಿರುವ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು, ಜಿಲ್ಲೆ–ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಅರಸಿಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲ–ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುವು. ತಾಲ್ಲೂಕು, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟು, ಸಂಸ್ಥಾನ–ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ತೋರಿಸುವಾಗ ಕಂಸಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು; ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದೇ ಕಾಗದವು ಹೋಗಿ ಸೇರುವ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಅಂಚೆಯವರು ಭ್ರಮಿಸುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ದೊಡ್ಡ ಊರುಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ '೭, ೨ನೆಯ ಬೀದಿ, ಗವಿಪುರ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ' ಎಂದು ಮನೆಯ ನಂಬರು, ಬೀದಿ, ಪೇಟೆ–ಮುಂತಾದುವುಗಳ ವಿವರವೂ ಬೇಕಾಗುವುದು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೭೪

ಈ ಮುಂದಿನ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲಿನವರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಮೇಲುವಿಳಾಸದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು

---

* ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಒಂದೊಂದು ವಿಳಾಸವನ್ನೂ ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹುಡುಗರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಭಾಗವನ್ನೂ ಎಡಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟು, ಒಂದೊಂದು ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿನ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರಿನ ಕೊನೆಗೆ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರಿ :—

೧. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ

೨. ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ

೩. ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ.

೪. ಮದ್ರಾಸ್ ಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಭಾವನವರಿಗೆ.

೫. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕಂಪನಿಗೆ

೬. ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ.

೭. ಒಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ

೮. ಒಂದು ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ.

೨೫. ಮೇಲು ವಿಳಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ವಿಳಾಸದಾರರಿಗೆ ಮ॥ರಾ॥ಮುಂತಾದ ಸಾಧಾರಣ ಗೌರವಸೂಚಕಶಬ್ದಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ, ಬಿ.ಎ. ಎಂ.ಎ., ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್—ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಕಾಗದಪತ್ರಗಳು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಜೋಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿಯೂ ಇರುವಂತೆ, ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆಯೂ ಇರಬೇಕಾದದ್ದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಮೇಲುವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕವರುಗಳನ್ನು* ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಡಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥವರಿಂದ ಎಂಬುದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಒಂದುವೇಳೆ ಅಂಚೆಯವರಿಗೆ ಕಾಗದದ ವಿಳಾಸದಾರರು ಗೊತ್ತಾಗದಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ, ಬರೆದವರಿಗೇ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆಕಳುಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಮೇಲು ವಿಳಾಸಗಳ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಈ ಮುಂದೆ ತೋರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಗದವು ಬಂಧುಗಳಿಗಾಗಿದ್ದರೆ ಎಡಗಡೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ "ಕ್ಷೇಮ" ಅಥವಾ " ಕುಶಲ "—ಎಂದು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

---

* ಕವರಿನ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕಾಗದದ ತುಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿಳಾಸವನ್ನು ಬರೆಯುವಂತೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.

ಮಾದರಿ ೧

ಸ್ಟಾಂಪು

ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ
ಎಂ.ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ.,—ಇವರಿಗೆ,
ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್,
ರಾಜಾರಾಮ್ ಕಾಲೇಜ್
ಕೊಲ್ಹಾಪುರ

ಸಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ, ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್,
ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜ್,
ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.
(ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ)

ಮಾದರಿ ೨

ಸ್ಟಾಂಪು

ರಾಜಸಭಾಭೂಷಣ
ಶ್ರೀ|| ಕರ್ಪೂರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್,
ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣ—ಇವರಿಗೆ,
ರಿಟೈರ್ಡ್ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್,
೧ನೆಯ ಬೀದಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು

ಸುರೇಂದ್ರ ಶಿವರಾವ್ ದೇಸಾಯಿ,
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ,
ಧಾರವಾಡ

ಅಭ್ಯಾಸ (೭೫)

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಿರುದುಗಳುಳ್ಳ ಹತ್ತು ಜನ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲುವಿಳಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೭೬

ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮೇಲುವಿಳಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಗೆ, ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆ, ಭಾಷಾಶುದ್ಧಿ, ಮರ್ಯಾದೆಯ ಒಕ್ಕಣೆ, ಟಪಾಲಿನವರ ಸೌಕರ್ಯ ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ:—

೧. ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿರುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಮ್ಯಾನೇಜರವರಿಗೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ ಎರಡನೇ ಬೀದಿ.

೨. ಈ ಕಾಗದ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿರತ್ನಂ ಮ॥ ರಾ॥ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ ಇವರು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರರು ರಾ॥ ರಾ॥ ರಾಚಪ್ಪನವರಿಗೆ ತಲಪಿಸಬೇಕು. ಬೆಂಗಳೂರು, ಬಸವನಗುಡಿ ಬಾಂದಿನವರ ಬೀದಿ.

೩. ಕಡೂರಿಗೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಫಾರೆಸ್ಟರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಾಯರವರ ಸಮುಕ್ಷೇಮುಂಗಳಿಗೆ ಜರೂರು ಜರೂರು.

೪. ಮೈಸೂರಿಗೆ ದಿನಸೀ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಕೃಷ್ಣರಾಜಮೊಹಲ್ಲದಲ್ಲಿರುವ ಬಿ. ರುದ್ರಪ್ಪ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್–ಇವರಿಗೆ.

೫. ಹೊನ್ನವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಾಭಾಗೀರಥೀ ಸಮಾನರಾದ ಕಂದಾಚಾರದ ನಾಗಮ್ಮನವರಿಗೆ ತರೀಕೆರೆಯಿಂದ.

೬. ಹಾಲೇಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಪ್ಪ ಈ ವಿಳಾಸ ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಬೋಗಯ್ಯನವರಿಗೆ ತಲಪಿಸಬೇಕು ಮಾಚಪ್ಪನ ಬಾಬತು.

೭. ಚಿರಂಜೀವಿ ನಮ್ಮ ಕಿಟ್ಟೂಗೆ, ಮಹಾರಾಜಮಾನ್ಯರಾಜೇಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರು ನೋಡಿಕೊಡುವ ಬಗ್ಯೆ ಕಡೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಎಳ್ಳಂಬಳಸೆಗೆ

ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವುದು

೨೬. ವಾಕ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಣ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಒಂದೊಂದೇ ಮಾತು ಸಾಕಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತೆ

ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ:

೧. ನಡೆ!

೨. ಕೂಡಲೆ ನಡೆ!

೩. ನಾಳೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಹೊರಡು.

೪. ರಾಮನು ಹೊರಟುಹೋದನು.

೫. ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಕಂದನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ನನ್ನ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು.

೬. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮನು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಏನೊಂದುತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ಜಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದನು.

೭. ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಆ ಹುಡುಗರು ತುಂಟನಾದ ತಿಮ್ಮನನ್ನು ಮುಂದಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಒಂದನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ನಡೆ'-ಎಂಬ ಕ್ರಿಯೆಯೊಂದೇ ಇದೆ. 'ನೀನು'-ಎಂಬ ಕರ್ತೃ ಅಧ್ಯಾಹಾರವಾಗಿರುವುದು. ಜೋರಿನಿಂದ ಕಟ್ಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ 'ಬೇಗ!', 'ಏಳು!'-ಮುಂತಾದ ಒಂದೊಂದೇ ಮಾತು ಸಾಕು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಾಗಲಿ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಲಿ, ಇವೆರಡೂ ಆಗಲಿ-ಅಧ್ಯಾಹಾರವಾಗಿರುವುವು, ಅಷ್ಟೆ. ಅಂತೂ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃ, ಕ್ರಿಯೆ—ಎಂಬ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿದ್ದೇ ಇರಬೇಕು. ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದರೆ 'ಯಾವಾಗ?' 'ಯಾರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ?' 'ಯಾವ?,' 'ಎಂಥ?', 'ಹೇಗೆ?'—ಮುಂತಾದುದನ್ನು ತಿಳಿಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಕೂಡಲೆ', 'ನೀನೊಬ್ಬನೇ', 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ' 'ಏನೂ ತಿಳಿಯದ' 'ಜಗ್ಗನೆ'—ಮುಂತಾದ ತಕ್ಕ ಪದಗಳನ್ನೋ ಸಂಯುಕ್ತಪದಗಳನ್ನೋ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಕರ್ತೃವನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಐದನೆಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ. ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ; ಆರನೆಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ.

ಕರ್ತೃವಿಗೆ (ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಕಾರಕಗಳಿಗೆ) ಯಾವ? ಎಂಥ? ಎಷ್ಟು? (ಗಾತ್ರ, ತೂಕ, ಅಳತೆ, ಸಂಖ್ಯೆ)-ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವ **ವಿಶೇಷಣಗಳು** ಬೇಕಾಗುವುವು.

ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಎಲ್ಲಿ? ಯಾವಾಗ? ಹೇಗೆ? ಎಷ್ಟುವುಟ್ಟಿಗೆ? ಎಷ್ಟು ಸಲ? ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ? ಏನು ಕಾರಣ? ಎಷ್ಟು? (ಹೊತ್ತು, ದೂರ, ತೂಕ) ಏನಾದರೆ? ಎಷ್ಟರೊಳಗೆ? ಏನಾದರೂ? ಏತರಂತೆ?- ಮುಂತಾದುವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ **ವಿಶೇಷಣಗಳು*** ಬೇಕಾಗುವುವು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೭೭

ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ (ಗುಣ, ಸಂಖ್ಯೆ ಪರಿಮಾಣ-ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ, ಸಂದರ್ಭ, ರೀತಿ, ಕ್ರಮ, ಉಪಾಯ, ಕಾರಣ, ಉದ್ದೇಶ-ಮೊದಲಾದ ವಿವರವನ್ನು ಗೊತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಯಿಸುವುದಕ್ಕೂ) ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳನ್ನೋ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದಗಳನ್ನೋ-ಅಧೀನವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೋ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ವಿಷಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರುಚಿಹತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡಿ :—

ದಶರಥನನ ಕಳವಳ

ದಶರಥನು ಎಚ್ಚತ್ತನು. ರಾಮನು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೈಕೇಯಿಯೊಬ್ಬಳೇ ಕೂತಿದ್ದಳು. ದೊರೆಯು ಮೂರ್ಛೆಹೋದನು. ಅವನು "ರಾಮ! ರಾಮ!" ಎಂದು ಕನವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದನು. ಕೈಕೇಯಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಮೂರ್ಛೆಬಿದ್ದನು. ಎಚ್ಚತ್ತು ಕೈಕೇಯಿಯನ್ನು ಗದರಿಸಿದನು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡನು. ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತು.

೨೭. ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದೊಂದೇ ಉಪಾಯವಲ್ಲ. ಎರಡು ಮೂರು ಸಣ್ಣ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಹೆಣೆಯಲೂ ಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈ ಮಹಾವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ :—

---

* ತೃತೀಯಾ, ಚತುರ್ಥೀ, ಪಂಚಮೀ, ಸಪ್ತಮೀ ವಿಭಕ್ತಿಗಳೂ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳೇ; ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾರಕರೂಪವಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

"ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ನನ್ನ ಹೊಗೆಬತ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಕಿ ಆರಿ ಹೋಗಲು ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಡೇರೆಯ ಹತ್ತಿರ ಉರಿ ಕಾಣಿಸಿದುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆನು. ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಮರಳ ಮೇಲೆ ಏನೋ ಥಳ ಥಳನೆ ಹೊಳೆದ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲು ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದೆನು. ಅದೊಂದು ಸೊಗಸಾದ ರತ್ನದ ಉಂಗುರ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಕೊತ್ವಾಲನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಯಾರದೋ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಡುವನು; ಅದು ವರೆಗೂ ನನ್ನ ಬೆರಳಲ್ಲಿರಲಿ'–ಎಂದು ಅದನ್ನು ಬೆರಳಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆನು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆ ದುರದೃಷ್ಟವು ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆ? ಉಂಗುರವನ್ನು ಕಿರುಬೆರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲವಾಗಿತ್ತು; ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕೆಡವಿದೆನು. ಒಡನೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತೋ ಎಂದು ಹುಡುಕಲು ಬಗ್ಗಿಕೊಂಡು ತಡಕಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಹೇಸರಕತ್ತೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿತ್ತು. ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಹಾಕಿದ್ದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ನಾನು ಕೆದರುತ್ತಿರಲು ಆ ದುಷ್ಟಜಾತಿಯ ಮೃಗವು ಒಂದು ಸಾರಿ ಕಾಲನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಝಾಡಿಸಿತು. ಆ ಒದೆ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೀಳಲು ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡೆನು.

ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ

(೧) ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಕೊತ್ವಾಲನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಯಾರದೋ ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಡುವನು; ಅದುವರೆಗೂ ನನ್ನ ಬೆರಳಲ್ಲಿರಲಿ.

(೨) ಅದಕ್ಕೆ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲವಾಗಿತ್ತು; ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕೆಡವಿದೆನು.

(೩) ಒಡನೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತೋ ಎಂದು ಹುಡುಕಲು ಬಗ್ಗಿಕೊಂಡು ತಡಕಾಡು ತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಈ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡೆರಡು ಸಣ್ಣ ವಾಕ್ಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೊಂಡಿವೆ. ಆ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯದ ಭಾಗ ವಾಗಿರುವ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪವಾಕ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು. ಉಪವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯಾಪದವಿರಬೇಕು; ಬರಿಯ ಕೃದಂತವಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ಉಪ

ವಾಕ್ಯವೆನ್ನಲಾಗದು. ಹೇಗೆಂದರೆ (೧)ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಕೊಡುವನು', 'ಇರಲಿ'–ಎಂಬ ಎರಡು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿವೆ; (೨)ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಇತ್ತು' 'ಕೆಡವಿದೆನು'–ಎಂಬ ಎರಡು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿವೆ; (೩)ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಬಿತ್ತು' 'ತಡಕಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು'–ಎಂಬ ಎರಡು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡೆರಡು ಉಪವಾಕ್ಯಗಳಿವೆ.

ಆದರೆ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ:—

ಆ ಒದೆ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೀಳಲು ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡೆನು.

ಇಲ್ಲಿ 'ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡೆನು' ಎಂಬ ಒಂದೇ ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯಾಪದವಿದೆ; 'ಬೀಳಲು' ಎಂಬುದು ಕ್ರಿಯಾಪದವಲ್ಲ, (ಪುರುಷವಚನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸದೆ ಬರಿಯ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ) ಕೃದಂತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಉಪವಾಕ್ಯವಿದೆ. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉಪವಾಕ್ಯಗಳಿರಬೇಕಾದರೆ,

'ಆ ಒದೆ ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿತ್ತು; ಆಗ ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡೆನು' ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕಾಗುವುದು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೭೮

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪವಾಕ್ಯ (ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿರುವ ವಾಕ್ಯಭಾಗ)ಗಳಿವೆ? ಉಪವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ:—

ಚಿಕ್ಕ ತಾರ್ಕಿಕನು

ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗನು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಅವನ ತಂದೆಯು ಹೊಗೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಿರುವುದೆಂಬ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು. ಅದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವನ ಮುಖದಿಂದ ಹೊಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ಹುಡುಗನು ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೆಂಕಿ

ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಂಬಿಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಎರಚಿದನು! ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನರು "ಇದೇನಯ್ಯ? ನಿನಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೆ? ಅವನ ಮೇಲೇಕೆ ನೀರು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಲು ಹುಡುಗನು "ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ! ಅವನು ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲ? ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಸುಮ್ಮನಿರಬಹುದೆ?" ಎಂದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಗೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು.

೨೮. ಉಪವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳುಂಟು; ಒಂದು ಬಗೆಯ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗುವಂತೆ ಒಂದರಿಂದೊಂದನ್ನು ಅಗಲಿಸಿದರೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಕ್ಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೀಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ:—

(೧). ಬೆಳಗಾದಮೇಲೆ ಕೊತ್ವಾಲನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಯಾರದೋ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಡುವನು; ಅದುವರೆಗೂ ನನ್ನ ಬೆರಳಿನಲ್ಲಿರಲಿ.

(೨) ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಉಂಗುರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲವಾಗಿತ್ತು; ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕೆಡವಿದೆನು.

(೩) ಒಡನೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತೋ ಎಂದು ಹುಡುಕಲು ಬಗ್ಗಿಕೊಂಡು ತಡಕಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಇಲ್ಲಿ (೧) ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಡುವನು' ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆದಷ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತಿದೆ; (೨)ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಸಡಿಲವಾಗಿತ್ತು' ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆದಷ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ (೩)ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿಲ್ಲ. 'ಒಡನೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತೋ ಎಂದು'—ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ವಾಕ್ಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಂದೇನೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಉಪವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವದು. ಹೀಗೆ ಮುಂದೇನೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವಹಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದರ

ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರುವದಕ್ಕೆ **ಆಕಾಂಕ್ಷೆ**ಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿರುವ ಉಪವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ **ಅಧೀನವಾಕ್ಯ**ವೆಂದು ಹೆಸರು; ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದ ಉಪ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ **ಸಮಾನವಾಕ್ಯ**ಗಳೆಂದು ಹೆಸರು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೭೯

ಈ ಮಹಾವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮೂರು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿರುವ ವಾಕ್ಯ ಗಳು ಯಾವುವು? ಅವುಗಳ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಅಧೀನವಾಕ್ಯಗಳೊ, ಸಮಾನವಾಕ್ಯಗಳೊ? ಏಕೆ?

ಕೂರ್ಮಾವತಾರದ ಕಥೆ

ಒಮ್ಮೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಅಸುರರೂ ಸೇರಿ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನು ಕಡೆಗೋಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಾಲ್ಗಡಲನ್ನು ಕಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಪರ್ವತವು ಬಹು ಭಾರವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು; ಅದು ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಅಮೃತವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ದೇವತೆಗಳು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಭಕ್ತರು. ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಾವಿನಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಹಗೆಗಳಾದ ಅಸುರರನ್ನು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ತುಳಿಯಬೇಕೆಂದು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಂಕಲ್ಪವಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಮೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪರ್ವತ ವನ್ನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡನು; ಇದರಿಂದ ಪರ್ವತವು ಮುಳುಗ ದಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ಇನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ದೈತ್ಯರೂ ಸಲೀಸಾಗಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಡೆದರು. ಅದರಿಂದ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದುವು; ಕೊನೆಗೆ ಅಮೃತವೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದಕ್ಕಿಯೂ ದಕ್ಕಿತು; ಅದರ ಬಲದಿಂದ ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಅಸುರರ ಹಾವಳಿಯೂ ಕಡಮೆಯಾಗುವಂತಾಯಿತು.

೨೯. ಒಂದೇ ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯಾಪದವಿರುವ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ **ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ**ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಸಮಾನವಾಕ್ಯಗಳು ಸೇರಿದ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ **ಸಂಯೋ ಜಿತವಾಕ್ಯ**ವೆಂದೂ ಅಧೀನವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ **ಮಿಶ್ರ ವಾಕ್ಯ**ವೆಂದೂ ಹೆಸರು.

ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯವನ್ನೋ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯವನ್ನೋ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೇ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: (೧) ಅವನು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತಷ್ಟೆ?
(೨) ತಾವು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳೇನೋ ಜನರಿಗೆ ಬಹುಕಾಲ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಂದಾದ ಫಲವನ್ನು ಅವರು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರರು.

ಇಲ್ಲಿ (೧)ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಅವರು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು'–ಎಂಬ ಅಧೀನವಾಕ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಒಂದು ಪದವನ್ನಾಗಲಿ ಸಂಯುಕ್ತಪದವನ್ನಾಗಲಿ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ 'ಅವನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಗೊತ್ತಾಯಿತಷ್ಟೆ?' ಎಂದು ಎರಡು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಧೀನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಸಂಬಂಧವು ಬೇಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. (೨)ನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಮಾನವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಗೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೂ ಇರುವ ತಾರತಮ್ಯವು ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೮೦

ಇಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ:—

ಸಂಗೀತರಸಿಕ

ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ರಾಮರೆಡ್ಡಿ ಎಂಬ ಸಾಹುಕಾರನಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸಂಗೀತವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. "ಸಂಗೀತರಸವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕೆ' ರಾಮರೆಡ್ಡಿಯೇ ಸರಿ!" ಎಂದು—ಜನರು ಆತನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗಿರಲು ನೆರೆಯೂರಿನಲ್ಲಿ ಅವನಷ್ಟೇ ಹಣಗಾರನಾದ ತಿಮ್ಮರಡ್ಡಿಗೆ ತಾನೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಂಗೀತಜ್ಞಾನದ

ಗಂಧವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ; ಆದುದರಿಂದ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಸಂಗೀತಗಾರರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವರು ಹಾಡುವಾಗ ರಸವತ್ತಾದ ಹಾಡಿಕೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ದಾರವನ್ನು ಎಳೆಯುವಂತೆ ಒಬ್ಬ ಸಂಗೀತಗಾರನನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಇದರಂತೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಇವನಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಗೀತದ ಕಛೇರಿಗಳಾದವು.

ಒಂದು ದಿನ ತಂಜಾವೂರಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಸಂಗೀತಗಾರನು ಬಂದನು. ಎಂದಿನಂತೆ ಸಭೆಸೇರಿ ಹಾಡಿಕೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸಂಗೀತಗಾರನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಯಾವದೋ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನೂ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸಾಹುಕಾರನ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ದಾರವು ಏಕೋ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿತು. ಕೂಡಲೆ ತಿಮ್ಮರೆಡ್ಡಿಯು ಗಾಬರಿಯಿಂದ "ತಡೆಯಯ್ಯ, ದಾರವು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದೆ?"— ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡನು.

ಸಂಗೀತಗಾರನು ಬೆಪ್ಪಾದನು. ಅವನು "ಒಳ್ಳೆಯ ರಸಿಕನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವನು ಇಂಥ ಪಂಡಿತನೆಂದು ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!" ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತ ಕೂಡಲೆ ಎದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದನು.

೩೦. ಒಂದರಷ್ಟೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಎರಡೇ ಇದ್ದು ಎರಡೂ ಸಣ್ಣವಾದರೆ ನಡುವೆ **ಅಲ್ಪವಿರಾಮ** (,)ವನ್ನು* ಹಾಕಬೇಕು ; ಅವು ದೊಡ್ಡವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉಪವಾಕ್ಯಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು **ಅರ್ಧವಿರಾಮ** (;)ದಿಂದ ಬಿಡಿಸಬೇಕು. ಹೇಗೆಂದರೆ :—

(೧) ನೀನಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಬಯ್ದು ಹೀಯಾಳಿಸುವವನು, ನೀನು ನಿಂತಿರುವ ಆ ಉಪ್ಪರಿಗೆ.

(೨) ಅದು ಹಾವಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಹಗ್ಗವಾದರೂ ಆಗಲಿ.

(೩) ಯಜಮಾನರು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ; ಅವರು ನಿನ್ನೆಯೇ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

---

* ಅಲ್ಪವಿರಾಮವನ್ನು ಕೆಲವರು 'ಪಾದವಿರಾಮ' ವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

(೪) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೆಂದರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ; ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹೇಳುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೮೧

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರೆಯಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿರಿ. ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ, ಅರ್ಧವಿರಾಮ, ಅಲ್ಪವಿರಾಮ, ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಚಿಹ್ನೆ–ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದೆ; ಬೇಕಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಿರಿ:–

ಬೆಸ್ತಸಂನ್ಯಾಸಿ

ಬೆಸ್ತರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಮೀನುಹಿಡಿಯುವ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕೊನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮನ ದಯೆಯಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದನು. ಈತನು ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕೆರೆಯ ಏರಿಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಿತಾದ್ದರಿಂದ ಕೆರೆಯ ನೀರು ಬಗ್ಗಡವಾಗಿತ್ತು ಎಷ್ಟೋಜನ ಬೆಸ್ತರು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೀನುಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದರು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಬೆಸ್ತರ ಹುಡುಗರು ಒಂದು ಆಮೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂದು ಕಲ್ಲಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಚಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ "ನಾವೇನೋ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ನಮಗೇಕೆ ಆಮೆಯಗೊಡವೆ" ಎಂದು ಒಂದುಸಲ ಅಂದನು ಮತ್ತೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ "ಹುಡುಗರಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯದು ಹೀಗೆಯೇ ಆಮೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದು ಬೆನ್ನು ಕೆಳಗೆಮಾಡಿ ಒಂದು ಏಟು ಕೊಟ್ಟರಾಯಿತು ತಾನೇ ಒಡೆಯುತ್ತದೆ" ಎಂದನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಹುಡುಗರು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು. ವೇಷವು ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸೀತೆ.

೩೧. ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪವಿರಾಮದ ಅಥವಾ ಅರ್ಧವಿರಾಮದ ಗುರುತಿನಿಂದ ಸೇರಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೇನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿರಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ:—

ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹುಣುಸೆಯ ಮರವಿದೆ. ತಿಪಟೂರಿನ ಸಂತೆ ಶನಿವಾರವಾಗುವುದು.

ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೇನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೇ? ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

(೨) ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹುಣಸೆಯ ಮರವಿದೆ; ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಣುಸೇಕಾಯಿಯೂ ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಹುಣಸೆಯ ಮರವು ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಿಡುವುದು ರೂಢಿಯಷ್ಟೆ, ಆದರೆ ಈ ಮರವು ಒಂದು ಹಣ್ಣನ್ನೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಶೇಷವನ್ನು ಎರಡನೆಯ ವಾಕ್ಯವು ತಿಳಿಸುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಇವೆರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

(೩) ತಿಪಟೂರಿನ ಸಂತೆ ಶನಿವಾರವಾಗುವುದು; ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಶುಕ್ರವಾರವೇ ಹೊರಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ಇಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದರ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯದು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುವುದು; ಆದುದರಿಂದ ಇವೆರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಹಾಗಾಯಿತು. ಇವುಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

೩೨. ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ಇರಬಹುದಾದ ಸಂಬಂಧಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—

(೧) ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರರ್ಥದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.

ಉದಾ:—(*a*) ಯಜಮಾನರು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ; ಅವರು ನಿನ್ನೆಯೇ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

(*b*) ರಾಜ್ಯವು ಅನಾಯಕವಾಯಿತು; ಕಂಡಕಂಡವರು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

(ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ; ರಾಜ್ಯವು ಅನಾಯಕವಾದದ್ದು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.)

(೨) **ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿರೋಧವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.**

ಉದಾ :—(*a*) ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪರ್ವತಗಳು ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿವೆ; ಏಷಿಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುತ್ತವೆ.

(*b*) ಸುಧನ್ವನನ್ನು ಕಾದೆಣ್ಣೆಯ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರು; ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಬಾಧೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

(ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೂ ಏಷಿಯಕ್ಕೂ ಇರುವ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಎಂದರೆ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ; ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಕಾದೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವೈಸುಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿರೋಧವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ.)

(೩) **ಸಮುಚ್ಚಯ** (ಎಂದರೆ ಒಂದರ ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ)ವನ್ನು, **ಕ್ರಮ**ವನ್ನು ಅಥವಾ **ವಿವರ**ವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.

ಉದಾ :—(*a*) ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಿದನು; ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಎರಚಿದಂತಾಯಿತು; ಹಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗೂಡನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಹಾರಿಬರುತ್ತಿದ್ದುವು; ದನಕರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ದನಕಾಯುವವರು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. (ಸಮುಚ್ಚಯ)

(*b*) ಯಾರೋ ಹೊರಗೆ ಬರುವ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು; ಕದವು ಗಿರಕ್ಕೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಹಾಗಾಯಿತು; ಆ ಮೇಲೆ ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸದ್ದು ಆಯಿತು. (ಕ್ರಮ)

(*c*) ನೀನು ಈಚೀಚೆಗೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ; ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ; ನಿನಗೆ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ; ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ಆಟವಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಊಟ, ನಿದ್ರೆ—ಇವೆರಡೇ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. (ವಿವರ)

ಕೊನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಯಾವ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು

ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದೋ ಅದರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಣಚಿಹ್ನೆ (:) ಇರಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೮೨

ಈ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. (ಎಂದರೆ ಕಾರಣ, ತಾರತಮ್ಯ ವಿರೋಧ, ಸಮುಚ್ಚಯ ಕ್ರಮ, ವಿವರ–ಎಂಬಿವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಹೇಳಿ.)

೧. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ, ಆಟವಾಡುವಾಗಲಾದರೂ ಯಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೃತವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದವಳಲ್ಲ; ಯಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಎಣಿಸಿದವಳಲ್ಲ; ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ತಪ್ಪಿದವಳಲ್ಲ. ೨. ಈ ರಥಧ್ವನಿಯು ನಳ ಮಹಾರಾಜನ ರಥಧ್ವನಿಯಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು; ನಳಮಹಾರಾಜನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ೩. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ನಗುತ್ತಲೂ ಕುಣಿಯುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರು; ಎಷ್ಟೋಜನರು ಹೂವುಗಳನ್ನು ರಥದಮೇಲೆ ಎರಚುತ್ತಿದ್ದರು. ೪. ರಾಜನು ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು; ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿ ಬೇಗ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ೫. ಕಾಲವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಳೆಯಬಾರದು; ಯಾವಾಗಲೂ ಏನಾದರೂ ಉಪಯೋಗವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ೬. ಮೊದಲು ಏನೋ ಒಂದು ಬೆಳಕಿನ ರಾಶಿಯು ಕಾಣಿಸಿತು; ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ಆಕಾರವೆಂದು ಕಂಡುಬಂತು; ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು; ಕೊನೆಗೆ ಆತನು ನಾರದ ಋಷಿಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ೭. ಆ ವರ್ಷ ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಿತ್ತು; ಆದುದರಿಂದ ಪೈರುಪಚ್ಚೆಗಳು ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದುವು.

೩೩. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕರ್ತೃ, ಕರ್ತೃವಿಶೇಷಣ, ಕರ್ಮವೇ ಮುಂತಾದ ಕಾರಕಗಳು ಕಾರಕಗಳ ವಿಶೇಷಣ, ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ-ಇಷ್ಟು ಭಾಗಗಳಿರಬಹುದಷ್ಟೆ; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಮಾತು ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು, ಅನೇಕ ಮಾತುಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ:—

(೧) ತಮ್ಮ ಅನ್ಯಾಯವು ಮೇಲೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.
(೨) ತಾವು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದ್ದು ಮೇಲೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.
(೩) ತಾವು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದಿರೆಂಬುದು ಮೇಲೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಒಂದೇ. ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಅನ್ಯಾಯವು' ಎಂಬುದು ಕರ್ತೃ, 'ತಮ್ಮ' ಎಂಬುದು ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣ; ಎರಡನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ತಾವು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದ್ದು' ಎಂಬ ಸಂಯುಕ್ತಪದವೇ* ಕರ್ತೃ; ಮೂರನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ತಾವು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಿರೆಂಬುದು' ಎಂಬ ಉಪವಾಕ್ಯವೇ ಕರ್ತೃ. ಇಲ್ಲಿ ಉಪವಾಕ್ಯವು 'ಅನ್ಯಾಯವು' ಎಂಬ ಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿಯ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

(೧) ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊ.
(೨) ನಿನಗೆ ಯಾವುದು ಬೇಕೋ ತೆಗೆದುಕೋ.

ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ 'ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು' ಎಂಬ ಸಂಯುಕ್ತಪದವು 'ತೆಗೆದುಕೊ' ಎಂಬುದರ ಕರ್ಮವು; ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ 'ನಿನಗೆ ಯಾವುದು ಬೇಕೋ' ಎಂಬ ಉಪವಾಕ್ಯವೇ ಕರ್ಮವು; ಇದು 'ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು' ಎಂಬ ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಿಯ ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಕಾರಕದ ಬದಲು ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಅಧೀನವಾಕ್ಯವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಷ್ಟೆ; ಇದು ನಾಮಪದದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ **ನಾಮಾತ್ಮಕವಾಕ್ಯವೆಂದು** ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಕಾರಕವಾಕ್ಯವೆಂದೂ ಕರೆಯುವುದುಂಟು.

೩೪. ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ:—

(೧) ತಂದೆಯು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಬರಬಹುದೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. (ಎಂಥ ಆಸೆ?)

* 'ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದ್ದು' ಎಂಬುದು ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯಾಪದವಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ 'ತಾವು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದ್ದು' ಎಂಬುದು **ಸಂಯುಕ್ತಪದ** (Phrase) ವೇ ಹೊರತು ಉಪವಾಕ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಹುಡುಗರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಸಂಯುಕ್ತ ಪದವನ್ನು ಕೆಲವರು 'ವಚನ' ವೆಂದು ಕರೆದಿರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ 'ವಚನ' ವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥವು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲ.

(೨) ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡುವೆವೋ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಫಲವು ನಮಗೆ ದೊರಕುವುದು. (ಎಷ್ಟು ಫಲ?)

(೩) ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕೂತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆನು. (ಏತಕ್ಕೆ ಕೂತುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟೆ)

(೪) ಕಿರುಬನು ಯಾವಾಗ ಕೊಟ್ಟಗೆಯೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿತೋ, ಆಗಲೇ ನಾಯಿಯೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಚಂಗನೆ ಹಾರಿತು. (ಯಾವಾಗಹಾರಿತು)

ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧೀನ ವಾಕ್ಯವು 'ಆಸೆ' ಎಂಬ ನಾಮಪದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿದೆ; ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ 'ಅಷ್ಟಷ್ಟು' ಎಂಬ ನಾಮವಿಶೇಷಣಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿದೆ. ನಾಮಪದವು ಹೇಗೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿರಬಹುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಅಧೀನವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ 'ನಾಮವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯ'ವೆಂದು ಹೆಸರು; ಇದನ್ನು 'ಕಾರಕವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯ'ವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುವುದುಂಟು.

ಮೂರನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧೀನವಾಕ್ಯವು 'ಕೂತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆನು' ಎಂಬ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿದೆ; ನಾಲ್ಕನೆಯದರಲ್ಲಿ 'ಆಗಲೇ' ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಾಗುವ ಅವ್ಯಯದಂತೆಯೇ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಅಧೀನವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಅಭ್ಯಾಸ (೬೩)

ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಧೀನವಾಕ್ಯಗಳು ನಾಮಾತ್ಮಕ, ನಾಮವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕ—ಎಂಬಿವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅನ್ವಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿ :—

(೧) ತಾಳಿದವನು ಬಾಳಿಯಾನೆಂಬುದು ತಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿರುವ ಮಾತು.
(೨) ಅವನು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತಷ್ಟೆ.
(೩) ಕಾಯುವವನೂ ಕೊಲ್ಲುವವನೂ.

---

* ನಾಮವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯವನ್ನು 'ಗುಣಾತ್ಮಕ' ವೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಯಾವಾಗಲೂ ಗುಣವೊಂದನ್ನೇ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಎರಡನೆಯ ವಾಕ್ಯವು ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.

ಜನಾರ್ದನನೇ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವೇನು? ೪. ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಜಂಭಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಯೇ ಹೊರತು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ೫. ನೀವು ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ೬. ದೊಡ್ಡವರು ಯಾವುದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ೭. ಅವನು ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡಬೇಕು. ೮. ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟುಬರಬೇಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಬರದಿದೆ. ೯. ಅವರು ಯಾರೂ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ೧೦. ಅವನನ್ನು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಉಬ್ಬುತ್ತಿದ್ದನು. ೧೧. ನಾನು ಇನ್ನೇನು ಹೊರಡಬೇಕು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗದವು ಬಂತು. ೧೨. ನೀವು ಹೇಗೆ ಮಾಡೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ೧೩. ನೀನು ಕೊಟ್ಟೆಯಾ ನೀನು ಸೋತೆ, ನಾನು ಬಿಟ್ಟೆನೇ ನಾನು ಸೋತೆ. ೧೪. ನಾವು ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾದರೆ ಏನೇನು ಬೇಕಾಗುವುದು? ೧೫. ನೀನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದೆಯಾದರೂ ತರಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ತಂದಿಲ್ಲ. ೧೬. ಮನುಷ್ಯನು ಎಂಥವನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಡಂಭಕ್ಕೆ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೮೪

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಗುಣ, ಸಂಖ್ಯೆ, ಪರಿಮಾಣ, ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ— ಮುಂತಾದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬೆಳೆಯಿಸಿರಿ; ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅಧೀನವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಂಯುಕ್ತಪದಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ:-

೧. ತಾಯಿಯು ಮಗುವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ೨. ಬುಗುರಿಯು ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ. ೩. ನಾನು ಹೋದರೂ ಹೋದೇನು. ೪. ಪೋಲೀಸಿನವನು ಆ ಬರಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೂತುಕೊಂಡನು. ೫. ಅಂಬಿಗನು ಜನರನ್ನು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಸಿದನು. ೬. ಆ ಸಾಹುಕಾರನು ಒಂದು ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಸಾಕಿದನು. ೭. ಹುಡುಗನು ಬಿದ್ದನು. ೮. ನಿರಾಶನಾಗಬೇಡ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೮೫

ಈ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆಗೆ ಉತ್ತರವಾ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಡೆ ಮತ್ತೆ ಯಾವುದಾದರೂ

ಅಧೀನವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಕ್ಕ ಪದಗಳನ್ನೋ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದಗಳನ್ನೋ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ :—

೧. ನಾನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾರಿಬಿಟ್ಟೆ. (ಯಾವಾಗ? ಏಕೆ? ಹೇಗೆ? ೨. ಜನರು ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಾರೆ. (ಎಂಥ ಜನರು?) ೩. ಮುಂದೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು (ಯಾವುದನ್ನು?) ೪. ನನಗೆ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟ. (ಎಂಥ ಶಾಲೆಗೆ? ಏಕೆ?) ೫. ತಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತೇನೆ. (ಎಲ್ಲಿ?) ೬. ಆ ಊರಿನವರು ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. (ಏಕೆ? ಎಂಥ ಕಟ್ಟಳೆ?)

ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸುವುದು, ಕುಗ್ಗಿಸುವುದು

೩೫. ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಸರವಿಲ್ಲದಂತೆ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲಾ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯವಾಗಿರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿರಬೇಕು, ಕೆಲವು ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿರಬೇಕು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಯಾವ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ಆಗಲಿ, ತೀರ ಮೊಟಕಾಗಿರಬಾರದು; ಅಥವಾ ಅರ್ಥವು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವಷ್ಟು ಉದ್ದುದ್ದವಾಗಿಯೂ ಇರಬಾರದು. ಇವನ್ನು ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ:

ಕಾಗೆಯ ಯುಕ್ತಿ

ಒಂದು ಕಾಗೆಗೆ ಬಹಳ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅದು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೂಜಿಯಿತ್ತು. ಅದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಕಾಗೆ ಹೂಜಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಒಳಗೆ ನೋಡಿತು. ತಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರಿತ್ತು. ನೀರು ಕೊಕ್ಕಿಗೆ ಎಟುಕುವಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕಾಗೆ ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಕೆಲವು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಂದಿತು. ಅವುಗಳನ್ನು ಹೂಜಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹಾಕಿತು. ನೀರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಕಾಗೆಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅದು ನೀರು ಕುಡಿಯಿತು. ಹಾರಿಹೋಯಿತು.

ಈ ಹಿಂದಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ ಮೋಟಕಾದ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ತುಂಬಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಎರಡು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣುವುದೋ ನೋಡಿ :—

ಕಾಗೆಯ ಯುಕ್ತಿ

ಬಹಳ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಕಾಗೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿರಲು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹೂಜಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಕಾಗೆ ಅದರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಳಗೆ ನೋಡಲು ತಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರಿತ್ತು ; ಆದರೆ ಕೊಕ್ಕಿಗೆ ಎಟುಕುವಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಕಾಗೆಯು ಹಾರಿಹೋಗಿ ಕೆಲವು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಂದು ಹೂಜಿಯೊಳಗೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹಾಕಿತು. ನೀರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಕಾಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೀರುಕುಡಿದು ಹಾರಿಹೋಯಿತು.

ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆಯಾದರೂ, ಇವು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಉದ್ದವಾಗಿವೆ. ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ ಉದುರಿಸಿದಂತೆ ಇದ್ದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ವಾಕ್ಯರಚನೆಗೆ ಬಿಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡುಮೂರು ಮೋಟು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ತಿಳಿಸುವ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯವನ್ನೋ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯವನ್ನೋ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆದರೆ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬುದೇ ಹೊಳೆಯದಷ್ಟು ಉದ್ದದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಬರೆಯಕೂಡದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ :—

“ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಾದವನು ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ತನ್ನ ದೇಶದವರಿಗೆ ಗೌರವವೂ ಖ್ಯಾತಿಯೂ ಉಂಟಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾನಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ವಂಶದವರೂ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿರದೆ ಇತರ ಜನಾಂಗದವರಂತೆ ಊರ್ಜಿತಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾನೆ.”

ಇಲ್ಲಿ ‘ಆಶಿಸುತ್ತಾನೆ’– ಎಂಬವರೆಗೆ ಒಂದು ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯವಿದೆ. ‘ತನ್ನ’ ಎಂಬುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ‘ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾನೆ’– ಎಂಬವರೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯವಿದೆ: ಇವೆರಡೂ ‘ಅಲ್ಲದೆ’ ಎಂಬ ಸಮುಚ್ಚಯಾ

ರ್ಥಕಾವ್ಯಯದಿಂದ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಒಡೆದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಬರೆಯುವುದೇ ಉತ್ತಮ. ಹೇಗೆಂದರೆ:

"ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಾದವನು ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ದೇಶದವರಿಗೆ ಗೌರವವೂ ಖ್ಯಾತಿಯೂ ಆಗಲೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ವಂಶದವರು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಇರಕೂಡದು, ಅವರೂ ಇತರ ಜನಾಂಗದವರಂತೆ ಊರ್ಜಿತಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಲಿ—ಎಂದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ."

ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುವುದರಿಂದ ಅರ್ಥವು ಬೇಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೮೬

ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :—

ಒಂಟೆ

ಒಂಟೆಯು ಮರಳುಕಾಡಿನ ಹಡಗೆನಿಸಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದೇ ಮರಳಿನ ಬಯಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಬಲ್ಲುದು. ಒಂಟೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಆಗ ಯಾರೂ ಮರಳುಬಯಲನ್ನು ದಾಟಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂಟೆಯು ಮರಳುಬಯಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೇಶದ ಸಾಮಾನನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಯಜಮಾನನು ಆ ಸಾಮಾನನ್ನು ಹೊಸ ದೇಶದ ಸಾಮಾನಿಗೆ ಮಾರುಗೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಒಂಟೆಯು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅದು ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಅದರ ಕಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿ. ಅದು ಬಲುದೂರ ನೋಡಬಲ್ಲುದು. ಅದರ ಕಣ್ಣಿನಮೇಲೆ ಹುಬ್ಬುಗಳು ಜೋಲಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇವು ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರಿಂದ ಬಿಸಿಲ ಝಳವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಾಕದಂತಾಗಿದೆ.

೩೬. ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುವೋ ಅದರಂತೆ ಉಪವಾಕ್ಯ

ಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳು ಬೇಕಾಗುವುವು.

(೧) ಈ ಹುಡುಗಿ ತೀರ ಚಿಕ್ಕವಳು; ಆದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿರುವ ಕಷ್ಟವು ಅವಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆಯಲ್ಲ!

(೨) ರಾಯರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗ್ರಂಥ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

(೩) ನೀನು ನಿನ್ನೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಆತನು ಇದ್ದದ್ದು ಸುಳ್ಳಾಯಿತು.

(೪) ದುಷ್ಟರು ಮೊದಮೊದಲು ಒಳ್ಳೆಯವರಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಆಮೇಲೆ ಅವರ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವು ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ.

(೫) ತಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲವೆಂತ ತೋರುತ್ತದೆ.

(೬) ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೇಕೆಂದರೆ ಅವರು ಬರುತ್ತೇವೆ.

(೭) ತಾವು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೂ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

(೮) ಎಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಇರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಇರುವುದು.

ಮೊದಲನೆಯ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳು ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಆದರೂ'—ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕವು ವಿರೋಧವನ್ನೂ 'ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ'—ಎಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೂ "ಆದುದರಿಂದ"—ಎಂಬುದು ಕಾರಣವನ್ನೂ 'ಆಮೇಲೆ'—ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೊನೆಯ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳು ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಎಂತ'—ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕವು 'ತೋರುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. 'ಎಂದರೆ'—ಎಂಬುದು 'ಅವರು' ಎಂಬುದರ ವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. 'ಎಂದರು'—ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯದ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕ. 'ಓ'—ಎಂಬುದು 'ಅಲ್ಲಿ' ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ.

೩೭. ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ:

(೧) ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ: 'ಆದುದರಿಂದ', *'ಆದಪ್ಪರಿಂದ', 'ಆದ್ದರಿಂದ', 'ಆದರಿಂದ', 'ಆದಕಾರಣ,' 'ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ,' 'ಏಕೆಂದರೆ.'

ಉದಾ : (*a*) ಆ ದಿನ ಮಳೆ ಬಂದು ನೆಲವು ಕೆಸರಾಗಿತ್ತು ; ಆದುದರಿಂದ ದೊರೆಯು ಬರುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಮಖಾನೆಯನ್ನು ಹಾಸಿದ್ದರು.

(*b*) ಅವನನ್ನು ನಾವು ಈಗ ನಂಬುವಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ ; ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಇದುವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ.

(ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ 'ಏಕೆಂದರೆ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು.)

(೨) ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿರೋಧವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ: 'ಆದರೆ', 'ಆದರೂ', 'ಹೀಗಿದ್ದರೂ', 'ಆದಾಗ್ಯೂ', 'ಏನೋ', 'ಅಂತೂ', 'ಓ',

ಉದಾ : (ಎ) ಅವನು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓಧಿದನು ; ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಜ್ವರದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದದ್ದರಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ.

(ಬಿ) ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರು; ಆದರೂ ಅದು ಜುಮ್ಮೆನ್ನಲಿಲ್ಲ.

(ಸಿ) ತಾವು ಮನಸ್ಸುಬಂದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು; ನಾನೇನೋ ಹೊರಟೇ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.

(ಡಿ) ನೀವು ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯವಂತರು ; ನಾವೋ ದಟ್ಟದರಿದ್ರರು.

ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ 'ಓ' ಎಂಬ ನಿಪಾತವನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಉಪವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

'ಆದರೂ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಯದ್ಯಪಿ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅವ್ಯಯವನ್ನು ಕೆಲವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. 'ಯದ್ಯಪಿ ಪಠಾನರು ಬಲಿಷ್ಠರು' ಎಂದು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು 'ಪಠಾನರು ಬಲಿಷ್ಟರಾದಾಗ್ಯೂ' ಎಂದಾಗಲಿ 'ಪಠಾನರೇನೊ ಬಲಿಷ್ಟರೇ' ಎಂದಾಗಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

---

* 'ಆದುದರಿಂದ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೊಸಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಆದದ್ದರಿಂದ', 'ಆದ್ದರಿಂದ'—ಎಂಬ ರೂಪಗಳು ಬಂದಿವೆ.

(೨) **ಸಮುಚ್ಚಯ** (ಎಂದರೆ ಒಂದರ ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದೆಂಬರ್ಥ) ವನ್ನು ಕ್ರಮವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ 'ಮತ್ತು',* 'ಹಾಗೂ'† 'ಅಲ್ಲದೆ', 'ಇದಲ್ಲದೆ' 'ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ'. 'ಇದರ ಮೇಲೆ', 'ಊ', 'ಇನ್ನು', 'ಬೇರೆ' 'ಬಳಿಕ', 'ತರುವಾಯ', 'ಆಮೇಲೆ' 'ಆದಾಗಿ", 'ಅನಂತರ' (ನಂತರ ಎಂಬುದು ತಪ್ಪು)

ಉದಾ: (ಎ) ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಿದನಲ್ಲದೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಂಥ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳದಂತೆಯೂ ಸಹಾಯಮಾಡಿದನು.

(ಬಿ) ಅವನು ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಯವನು; ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯವನು; ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ನೆಂಟನು. ಅವನಿಗ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ?

(ಸಿ) ಮೊದಲು ಭೀಮನು ಬಂದನು; ಆಮೇಲೆ ಅರ್ಜುನನು ಬಂದನು.

(ಡಿ) ಊರಿಗೆ ಹೋದದ್ದೂ ಆಯಿತು; ಸಾಹುಕಾರನನ್ನು ಕಂಡದ್ದೂ ಆಯಿತು.

(೪) **ಪಕ್ಷವನ್ನು ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಾಂತರವನ್ನು** (ಎಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ; 'ಹಾಗಾದರೆ', 'ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ', 'ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ', 'ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ', 'ಇಲ್ಲವೆ', 'ಇಲ್ಲ', 'ಆದರೂ', 'ಅಥವಾ', 'ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ', 'ಆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ', 'ಹಾಗಾದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ'........

ಉದಾ: (ಎ) ನಾನಾದರೂ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನಾದರೂ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಬಿ) ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

'ಅಥವಾ' ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತವಾದರೂ ಬಹಳ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇದು ಬೇಕೆಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

---

* 'ಮತ್ತು' ಎಂಬುದನ್ನು ಉಪವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಅವ್ಯಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ರೂಢಿಯು ಈಚೀಚೆಗೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಯೋಗವು ಅಷ್ಟಿಲ್ಲ.

† ಇದನ್ನು ಧಾರವಾಡದ ಕಡೆಯವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರು

ಅಭ್ಯಾಸ ೮೭

ಇಲ್ಲಿರುವ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮಾತುಗಳು ಯಾವುವು? ಅವು ಯಾವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ?

೧. ಮಲ್ಲರಾಯನು ರಘುನಾಥನ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಹಾಶಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು; ಆದಕಾರಣ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅತನ ಮನೆಗೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ೨. ಅನೇಕವೇಳೆ ನಾವು ಕ್ಷಣಿಕಸುಖಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗುವೆವು; ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವು ಬಂದೊದಗಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾತರರಾಗುವೆವು. ೩. ಅವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಅಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆಯವರೂ ಅಲ್ಲ. ೪. ಕಳ್ಳರು ಅವನನ್ನು ಬಾಸುಂಡೆ ಬರುವಂತೆ ಹೊಡೆದರು; ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಗೊಳೋ! ಎಂದು ಅತ್ತರು. ೫. ನ್ಯಾಯವಾದ ನಡತೆಯಿಂದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಸರಿ; ಆದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ ತಾನು ದೊಡ್ಡವನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ೬. ಆತನು ತಾನು ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಬಗೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು; ಆದರೂ ಕೋರಡೆಯ ಏಟುಗಳು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ೭. ಮೊದಲು ಭೀಮನು ಹೊರಟನು; ತರುವಾಯ ಅರ್ಜುನನು ಹೋದನು. ೮. ಮೊದಲು ನನ್ನ ಒಡವೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಡು; ಬಳಿಕ ಮಾತನಾಡು. ೯. ಇದುವರೆಗೆ ವಾಕ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಿದೆವಷ್ಟೆ; ಇನ್ನು ವಾಕ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ೧೦. ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು; ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ೧೧. ಈ ದಿವಸವೇ ಅಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಕೂಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ೧೨. ಆಟವೂ ಮುಗಿಯಿತು, ಎಣ್ಣೆಯೂ ತೀರಿತು. ೧೩. ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿದವರು ಈ ಆಟದ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು; ಏಕೆಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಅಪಾಯವುಂಟು. ೧೪. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಡುವುದು ತಪ್ಪು; ಇದು ಆಳಿಗೆ ಗೊತ್ತೂ ಇತ್ತು; ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಆ ದಿನ ತುಸ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿದನು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೮೮

ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳಿಂದ ಸೇರಿಸಿ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿ. ವಾಕ್ಯಗಳು ಇರುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿಸಬೇಕು :—

(ಮಾದರಿ: 'ಆ ವರ್ಷ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಳೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪೈರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು.' ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ 'ಆ ವರ್ಷ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಳೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಪೈರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು' ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು. 'ಆ ವರ್ಷ ಪೈರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಳೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ' ಎಂದಿದ್ದರೆ 'ಆ ವರ್ಷ ಪೈರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು; ಏಕೆಂದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಳೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು.)

೧. ಆ ಅನ್ನವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅದನ್ನು ಊಟ ಮಾಡದೆ ಹೋದನು. ೨. ನೀವು ಮಾಡುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿರಿ. ಅವರು ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿಯೇ ತೀರುವರು. ೩. ದಶರಥನು ಅವಳ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅವಳು ತನ್ನ ಹಟವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ೪. ವೈರಾಗಿಯು ರಾಮನ ಮುಂದೆಯೇ ಅರ್ಧಗಂಟೆಯ ಕಾಲ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನೆಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ೫. ಅವನು ನಮಗೆ ತೀರ ಬೇಕಾದವನು. ಏನು ಮಾಡೋಣ? ನಾವೇ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳೋಣವೊ? ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಬಿಡೋಣವೊ? ೬. ನಿಮಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಅನ್ನಬಟ್ಟೆಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೇಕೆ ಸಾಲ? ೭. ಮಸೀದಿಯು ಒಳಗಡೆ ನೋಡಿದರೆ ದೇವಾಲಯದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂರಾಜನು ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಶಿವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ೮. ನನಗೆ ಹಸಿವೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆಗತಾನೇ ಊಟಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೆನು. ೯. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಬಾಕಿಯ ಸಾಲವನ್ನೆಲ್ಲ ತೀರಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಬಂದೀಖಾನೆಯ ವಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೦. ಮೊದಲು ತಟಕಲು ಹನಿಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಜಡಿಮಳೆಯು ಸುರಿಯಿತು. ಸೋನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ೧೧. ಹನುಮಂತನು ಅವನಿಗೆ ಹೆದರಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಮುಖಸ್ತುತಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ೧೨. ನಾನು ಗಂಟುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊರಟೆ. ಮಾವನವರು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೮೯

ಈ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿ:—

(ಮಾದರಿ: ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಸಿಡಿಮೋರೆಯವನಾದಾಗ್ಯೂ ಪಾಠ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಜಾಣನು.)

೧. ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಸಿಡಿಮೋರೆಯವನಾದಾಗ್ಯೂ— ೨. ನವನಂದರು ಚಾಣಕ್ಯನಿಗೆ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಆದ್ದರಿಂದ— ೩. ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ಇದ್ದರೂ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ— ೪. ಶತ್ರುಗಳು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಮೇಲೆ

ಬಾಣದ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆದರು; ಆದರೂ— ೫. ಅಪ್ಪನು ಆರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲವನು; ಮಗನೋ— ೬. ಮೊದಲು ಮನೆಯವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಆಮೇಲೆ— ೭. ನೀವು ರಾತ್ರೆ ಒಂಬತ್ತು ಘಂಟೆಯೊಳಗೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋಗಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ— ೮. ಓದುಬರಹವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಷ್ಟವುಂಟು; ಅದೇನೆಂದರೆ— ೯. ತಾವು ದೊಡ್ಡವರು; ತಮ್ಮ ವಂಶವೂ ಹೆಸರಾದದ್ದು; ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ—೧೦. ನೀವಾದರೂ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ—೧೧ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಸ್ಕೂಲಿಗೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ— ೧೨. ಮೊದಲು ಕಳ್ಳರ ಯಜಮಾನನು ಗುಹೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ತರುವಾಯ— ೧೩. ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನು ಊರಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವಂತೆ; ಹಾಗಾದರೆ— ೧೪. ಆ ದುಷ್ಟನು ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಲಿ ನಾನಂತೂ—

೩೮. ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯದ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕಗಳಿದ್ದೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಅವುಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಈ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ:–

(೧) ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೆ, ದಂಡಿಗೆ ಹೋದರೂ ಸರಿಯೆ.

(೨) ನಾನು ಕರೆದದ್ದು ತಮ್ಮನ್ನಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನ.

(೩) ಹುಡುಗನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅನಾಥನಾದನು; ಅವನ ಆಸ್ತಿಯು ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕವರ ಪಾಲಾಯಿತು.

ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಅಥವಾ' ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ 'ಮತ್ತೆ ಯಾರನ್ನೆಂದರೆ,' ಮೂರನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಆದ್ದರಿಂದ'—ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಯೂ ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ವಾಕ್ಯವು ಇಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸದೆ ಇರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು.

೩೯. ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಮುಖ್ಯಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—

(*a*) **ನಾಮಾತ್ಮಕವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ:** 'ಎಂಬುದು' ('ಎಂಬುದರಿಂದ', 'ಎಂಬುದಕ್ಕೆ', 'ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ',) 'ಎಂದು', 'ಎಂತ', 'ಆಗಿ', 'ಎಂಬುದಾಗಿ' ಎಂದರೂ', 'ಏ', 'ಓ'.

ಉದಾ : (೧) ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲವೆ ?
(೨) ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
(೩) ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಆರಾಜಕುಮಾರನನ್ನೇ ವರಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.
(೪) ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ನಾಳೆ ತೀರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆಂತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.
(೫) ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟುಬರಬೇಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಬರೆಸಿರುತ್ತದೆ.
(೬) ತಾವು ಏನು ಮಾಡೆಂದರೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.
(೭) ಏನು ಆಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಗಲಿ.

(*b*) ನಾಮವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಾಮವಿಶೇಷಣ ವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ; 'ಎಂಬ', 'ಎಂಬುದರ', 'ಓ', 'ಎಂದರೆ'.

ಉದಾ : ಶತ್ರುಗಳು ರಾಜಧಾನಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಅರಸನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು.
(೨) 'ಕಾಯುವವನೂ ಕೊಲ್ಲುವವನೂ ಜನಾರ್ದನನೇ' ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವೇನು ?
(೩) ಆ ಮೂರ್ಖನು ಯಾವುದನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂತು.
(೪) ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ಅವರು ಬರುತ್ತೇವೆ.
(೫) ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಫಲವಾಯಿತೋ ಅವರಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಫಲವಾಯಿತು.

ಸೂ || 'ಏನು-ಅದು', 'ಯಾವುದು—ಅದು', 'ಎಂಥ-ಅಂಥ' 'ಎಷ್ಟು-ಅಷ್ಟು'-ಎಂಬಿವು ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿ ಬರುವ ನಿತ್ಯಸಂಬಂಧ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ 'ಓ' 'ಎಂದರೆ'—ಎಂಬ ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕಗಳು ಬೇಕಾಗುವುವು.

(*c*) ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ ವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ : 'ಎಂಬಂತೆ', 'ಎಂಬ ಹಾಗೆ', 'ಎಂಬ ಪ್ರಕಾರ', 'ಎಂಬ ಚಂದದಿಂದ' (ರೀತಿ); 'ಹೊರತು', 'ಅಲ್ಲದೆ' (ವಿರೋಧ); 'ಏ', 'ಆ' 'ಎಂದರೆ' (ಪಕ್ಷ); 'ಎಂದು', 'ಆಗಿ', 'ಎಂಬುದರಮೇಲೆ' (ಕಾರಣ); 'ಎಂದು' (ಉದ್ದೇಶ); 'ಓ', 'ಎಂದರೂ' (ಸ್ಥಾನ); ಕಾರಣ, ರೀತಿ, ಪರಿಮಾಣ (ಕಾಲ); 'ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ' (ಕಾಲ); 'ಆದರೂ', (ಆಗ)ಲಿ' (ಅಂಗೀಕಾರ).

ಉದಾ : (೧) 'ನಾಯಿಯ ಹೆಸರು ಸಂಪಿಗೆ' ಎಂದ ಹಾಗಾಯಿತು. (ಹೇಗಾಯಿತು ?)

(೨) 'ಇಂದು, ನಾಳೆ' ಎಂದು ಕಾಲ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಒಂತು ಕಾಸನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಲಿಲ್ಲ. (ಕಾಲ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ?)

(೩) ನಾನು ನಮ್ಮ ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ ನಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮನ್ನೇನೂ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ. (ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ, ಆದರೆ ?)

(೪) ನಾನು ಕೊಟ್ಟೆನೇ, ನಾನು ಸೋತೆ; ನೀನು ಬಿಟ್ಟೆಯಾ, ನೀನು ಸೋತೆ. (ಯಾವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ?)

(೫) ಅವರನ್ನು ಈ ದಿನವೇ ಕರೆಯಿಸಬೇಕಾದರೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮೂರು ಘಂಟೆಗೆ ಬನ್ನಿರಿ (ಯಾವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ?)

(೬) ತಮಗೆ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳ ಲಿಲ್ಲ. (ಅಥವಾ 'ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ', 'ಗೊತ್ತೇ ಇತ್ತಾಗ') (ಏಕೆ ?)

(೭) ಒಂದು ದಿನ ದೇವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ ವೆಂದು ಗುಡಿಗೆ ಹೋದೆನು. ಯಾವ (ಉದ್ದೇಶದಿಂದ?)

(೮) ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೋ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. (ಎಲ್ಲಿಗೆ?)

(೯) ತಾವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಾರೆಂದರೂ ಬರುತ್ತೇನೆ. (ಎಲ್ಲಿಗೆ)

(೧೦) ನಾವು ಇನ್ನೇನು ಹೊರಡಬೇಕು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬಂತು. (ಯಾವಾಗ ?)

(೧೧) ನಾವು ಹೊರಟೆವೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲರೂ ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. (ಯಾವಾಗ ?)

(೧೨) ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಾದರೂ ಅವರು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. (ಯಾವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದೆ ?)

(೧೩) ಅವನು ಬರಲಿ, ಬಿಡಲಿ, ನಮಗೇನೂ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ (ಯಾವುದನ್ನು ಆಗುವುದೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ ?)

(೧೪) ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. (ಎಲ್ಲಿಗೆ ?)

ಸೂ || ‘ ಎಂದು-ಅಂದು ’, ‘ ಯಾವಾಗ–ಆಗ ’ ‘ ಹೇಗೆ- ಹಾಗೆ ’ ‘ ಎಲ್ಲಿ-ಅಲ್ಲಿ ’, ‘ ಎಷ್ಟು-ಅಷ್ಟು ’–ಈ ನಿತ್ಯಸಂಬಂಧ ಶಬ್ದಗಳಿರುವ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ‘ ಓ ’ ‘ ಎಂದರೆ ’—ಎಂಬ ಸೂಚಕವು ಬೇಕಾಗುವುದು ; ‘ ಅಂದು ’, ‘ ಆಗ ’—ಮುಂತಾದ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ‘ ಎಂದರೂ ’ ಎಂಬ ಸೂಚಕವು ಬೇಕಾಗುವುದು.

ಉದಾ : (*a*) ಧಣಿಯು ಹೇಗೆ ಮಾಡೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು.

(*b*) ಧಣಿಯು ಹೇಗೆ ಮಾಡೆಂದರೂ ಮಾಡಬೇಕು.

೪೦. ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವುದು ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಲೆಂದೇ ಹೊರತು ಇಂಥಿಂಥ ಶಬ್ದಸಂಕೇತಗಳಿದ್ದರೆ ಇಂಥಿಂಥ ಸಂಬಂಧದ ವಾಕ್ಯವೆಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಲ್ಲ. ಉಪವಾಕ್ಯದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅರ್ಥದ ಮೇಲಿಂದ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಶಬ್ದ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ನಂಬಲಾಗದು.

ಉದಾ : (೧) ನಾವೂ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದೆವು, ರೈಲೂ ಹೊರಟಿತು.

ಇಲ್ಲಿ ‘ ಊ ’ ಎಂಬುದು ನಾವು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ರೈಲು ಹೊರಟಿತೆಂಬ **ಕ್ರಮ**ವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು.

(೨) ಊಟವೂ ಆಯಿತು, ತಿಂಡಿಯೂ ಆಯಿತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೂ ಆಯಿತು.

ಇಲ್ಲಿ ‘ ಊ ’ ಎಂಬ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕದಿಂದ ಒಂದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು–ಎಂಬ **ಸಮುಚ್ಚಯ**ವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

(೩) ಈ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು ಇವನೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ಉಪವಾಕ್ಯವು ‘ ಏನನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ? ’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು **ನಾಮಾತ್ಮಕ**.

(೪) ಇಂಥ ಸತ್ಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರವು ಕನ್ನಡನಾಡಿನವರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ.

‘ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ? ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ; **ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯ**.

(೫) ತಾವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಿರಲ್ಲ-ಎಂದು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. 'ಏಕೆ?' ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯ.

ಏನು? ಏನನ್ನು? ಏತರಿಂದ? ಏತಕ್ಕೆ? (ಯಾವುದಕ್ಕೆ) ಏತರಲ್ಲಿ?-ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಬರುವುವು ನಾಮಾತ್ಮಕವಾಕ್ಯಗಳು; ಎಂಥ? ಎಷ್ಟು? ಯಾವ?-ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಬರುವುವು ನಾಮವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಗಳು; ಅಥವಾ ನಾಮವಿಶೇಷಣವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಗಳು; ಎಲ್ಲಿ? ಏಕೆ? ಹೇಗೆ? ಯಾವಾಗ? ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ?-ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಬರುವುವು ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಗಳು, ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೯೦

ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಧೀನವಾಕ್ಯಗಳು ಯಾವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ? ಇವುಗಳು ನಾಮಾತ್ಮಕ, ನಾಮವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕ, ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕ, ವಿಶೇಷಣವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕ ಎಂಬ ಯಾವ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆಯೋ ಹೇಳಿ!—

೧. ರಾಣಿಯವರು ತಾವು ನಂಬಿದ ಧರ್ಮವನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರೋ, ಆಂಗ್ಲೇಯರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವತೇಜೋಬಲವನ್ನು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದು ಆ ಪತ್ರದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ೨. ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳೆಂಬ ಮಾತು ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳು. ೩. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯು ನೆಲೆಗೊಂಡ ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂಬುದರಿಂದ ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದೇನು? ೪. ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯೇನು? ೫. ನೀನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು. ೬. ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ೭. ಅವಳು ಊಟಮಾಡುವೆನೆಂದಹೊರತು ನಾನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ೮. ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಕೂಡದೆಂಬುದೇ ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ೯. ಸಹಾಯವು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ದೊರತೀತೋ ಎಂದು ಮಗನೊಡನೆ ಊರೂರು ಅಲೆಯುತ್ತಾ ಬಲು ಬೇಸತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಮಠದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ೧೦. ಸಮುದ್ರವೂ ಆಕಾಶವೂ ಸೇರುವಂತೆ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿದ್ದಿತೇಹೊರತು ನೆಲವೆಂಬುದೇ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ. ೧೧. ನೀವು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕಲಿಯುತ್ತೀರೋ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ರೇನೆ.

೧೨. ನಿರ್ಮಲವಾದ ವಾಯು ಹೇಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕಶ್ಮಲವಾದ ವಾಯುವೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ೧೩. ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಭಾಗದ ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರಬೇಕು. ೧೪. ನಾಳೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳೋಣವಾಯಿತಷ್ಟೆ? ೧೫. ಅವನಿಗೆ ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟುಬರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೯೧

ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಮಾತ್ಮಕಾಧೀನವಾಕ್ಯವಿರುವ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ. ಅಧೀನವಾಕ್ಯದ ಅನ್ವಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ:-

(ಮಾದರಿ: ನೀನು ಆ ದಿನ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದೆಯೆಂಬುದು ಈಗ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ‘ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು’ ಎಂಬುದರ ಕರ್ತೃ.)

೧. ನೀನು ಆದಿನ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದೆ. ಅದು ಈಗ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ೨. ಅವರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ದಿನ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ೩. ಅವರು ಒಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬರ ತಲೆಯನ್ನೊಬ್ಬರು ಒಡೆಯುವುದೇ ಸಂಕಲ್ಪ. ೪. ಹೈದರನು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದನು, ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ತನಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬೇಕು. ೫. ಕಾಲವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ. ೬. ನಾನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲೆ? ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ೭. ಯಾವಾಗಲೂ ಓದುತ್ತಿರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು ಇದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ೮. ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿಯೆಂದರೇನು? ಇದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ೯. ವ್ಯಾಜ್ಯವು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲಿದ್ದಿರಿ? ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ೧೦. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬರದು ನ್ಯಾಯ ಇನೊಬ್ಬರದು ಅನ್ಯಾಯ; ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಗೆಹರಿಸಲಾರೆ. ೧೧. ನೀನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮಾಡಿದೆ, ಏನೋ ಬಿಟ್ಟೆ; ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೯೨

ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಮವಿಶೇಷಣರೂಪವಾದ ಅಧೀನವಾಕ್ಯವಿರುವ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಅಧೀನವಾಕ್ಯದ ಅನ್ವಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ-(ಅಧೀನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದವಿರಬೇಕು, ಕೃದಂತವಿದ್ದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ವಾಕ್ಯವೆನಲಾಗದು. ಉದಾ: ‘ಕೆಂಪುಅಂಗಿಯನ್ನೂ ರೇಷ್ಮೆಯ ರುಮಾ

ಲನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದ ಗೌಡನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.' ಇಲ್ಲಿ 'ಗೌಡನು'-ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣವು ವಾಕ್ಯವಲ್ಲ.)

(ಮಾದರಿ: 'ಅಲ್ಪರ ಸಂಗ, ಅಭಿಮಾನ ಭಂಗ' ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಅರ್ಥವೇನು?)

೧. 'ಅಲ್ಪರ ಸಂಗ, ಅಭಿಮಾನಭಂಗ' ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಅರ್ಥವೇನು? ೨. ಹೀಗೆ ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸುಳ್ಳರು. ೩. ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ೪. ನೀನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೇಳು. ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ೫. ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಡಕೂಡದೆ? ಇದು ತಿಳಿಯದವರು ಹೇಳತಕ್ಕ ಮಾತು. ೬. ಈ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧುಗಳೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಕವಿಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವೇ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಈಗ ಪರದೇಶದ ಸಾಧುಗಳ ಮತ್ತು ಕವಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಓದುವ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವರು. ೭. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ವಿವರಿಸಬೇಕು. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ೮. ನಾನು ಏನುಮಾಡಬೇಕು? ಹೇಳು, ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೯೩

ಇಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯಗಳಿರುವ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿರಿ :—

೧. ಕಳ್ಳರು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಇನ್ನೇನೂ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ೨. ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಈ ಉದ್ಯೋಗವು ದೊರಕಿತೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಆಗ ಅವನ ಬಡ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಬದುಕಿದರು. ಅದು ದೊರಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಅಗ ಅವರು ಕೆಟ್ಟರು. ೩. ಆ ದಿನ ನನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆನು. ನಿಮ್ಮದನ್ನೇನಾದರೂ ಮುಟ್ಟಿದೆನೆ? ೪. ನೀವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಬಹುದು. ನನ್ನ ಬಡತನವು ಮಾತ್ರ ಇಂಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ೫. ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಅದು ಬಡಬಗ್ಗರಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಕರುಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ. ೬. ರಾಜನು ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟನು. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಗೋಳೋ! ಎಂದು ಅಳುತ್ತಾ ಅವನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ೭. ಆಕೆಯು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪೋಲಿಸಿನವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ೮. ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಇನ್ನು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ

ಮುಗಿಯಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞಮಾಡಿಸಿದರಾದೀತು? ೯. ಗೌಡರು ಬಂದೇ ಇದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಯಾರೂ ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ೧೦. ಅವರು ಹಾಗೆಮಾಡ ಬಹುದು. ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡವೆ ಇರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೯೪

ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಅಧೀನವಾಕ್ಯದ ಅನ್ವಯವನ್ನು ಹೇಳಿ :

(ಮಾದರಿ: 'ಹೀಗೆ ಯಾರು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಅವಿವೇಕಿಗಳು. ನಾಮವಿಶೇಷಣವಾಕ್ಯ ; 'ಅವರು' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣ. 'ಹೀಗೆ ಯಾರು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಹೇಳಲಿ.' ನಾಮಾತ್ಮಕವಾಕ್ಯ ; 'ಹೇಳಲಿ' ಎಂಬುದರ ಕರ್ತೃ.)

೧. ಹೀಗೆ ಯಾರು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ— ೨. ನೀವು ಎಷ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರೋ— ೩. ನೀವು ಅಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ— ೪. ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡದೇ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು— ೫. ಯಾರು ಯಾರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿದ್ದರೋ— ೬. ಆ ಬಡಗಿಯು ಎಂಥ ಸಾಮಾನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ— ೭. ಸಾಮಾನನ್ನು ಗಾಡಿಯೊಳಗೆ ಇಡಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ— ೮. ಆ ದುಷ್ಟರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೋ— ೯. ಪ್ಲೇಗು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಊರನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ— ೧೦. ರಾಜನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನೋ ಇಲ್ಲವೋ— ೧೧. ದಫೇದಾರನು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಕಾವಲಿರಬೇಕೆಂದು ಕಟ್ಟುಮಾಡಿದ್ದನಾದರೂ— ೧೨. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ, ಬಿಡಲಿ— ೧೩. ತಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾಗಿ— ೧೪. ಅವರ ಆದಾಯವೆಷ್ಟೋ ಸಾಲವೆಷ್ಟೋ— ೧೫. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಬರಲೇ ಕೂಡದೆಂದರೂ— ೧೬. ಆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹನುಮಯ್ಯನೇ ಕೊಂದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ— ೧೭. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ—

ಅಭ್ಯಾಸ ೯೫

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಾದಂತೆ ಇದೆ. ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಕೂಡಿಸಿ ಬರೆದ ವಾಕ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಲಿ, ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಲಿ, ಮಿಶ್ರವಾಗಲಿ, ತೀರ ದೊಡ್ಡದಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಿರಲಿ.

ಜಿಂಕೆಯ ಕೊಂಬುಗಳು

ಒಂದು ಜಿಂಕೆ ಒಂದು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ತಿಳಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೆರಳನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಆ ಪ್ರಾಣಿ ತನ್ನ ಕೊಂಬುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಯಿತು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಬಡಕಾಲುಗಳು ಅಷ್ಟು ಅದರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. "ಇಂಥ ಸೊಗಸಾದ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಈ ಹಾಳು ಕಾಲುಗಳೆ? ನನ್ನ ಕೊಂಬಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾಲುಗಳಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!"–ಹೀಗೆಂದು ಆ ಮಂಕುಪ್ರಾಣಿಯು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೀಳುನಾಯಿಗಳು ಬಗುಳಿದವು. ಆ ಧ್ವನಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಕೂಡಲೆ ಜಿಂಕೆ ಚಂಗನೆ ಹಾರಿತು. ಓಡುತ್ತೋಡುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಆ ಮೈದಾನದ ಆಚೆ ಒಂದು ತೋಟವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಟ್ಟವಾದ ಪೊದೆಯಿತ್ತು; ಅದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಬೇಟೆಯ ನಾಯಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಬಗುಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಜಿಂಕೆಯು ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಪೊದೆಯೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿತು. ಅದರ ಕೊಂಬುಗಳು ಡೊಂಕುಡೊಂಕಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಅವು ಗಿಡದ ಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳು ಓಡಿಬಂದವು. ಅವು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವು; "ನಾನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದ ಕಾಲುಗಳು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕರೆತಂದವು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಹೊಗಳಿದ ಈ ಕೆಟ್ಟ ಕೊಂಬುಗಳು ಈ ಗತಿಗೆ ತಂದವಲ್ಲ!"—ಹೀಗೆಂದು ಆ ಬಡಪ್ರಾಣಿಯು ಮರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ನಾಯಿಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಯಿತು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೯೬

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ವಾಕ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ. ಕಥೆಯನ್ನು ಮೂರು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ.

ಇವನೇ ಕಳ್ಳ !

ಒಬ್ಬ ಸಾಹುಕಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನ ಆಳುಗಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಕದ್ದನು. ಇದು ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆತನು ಎಲ್ಲಾ ಆಳುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದನು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕೋಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಕೋಲುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಅಳತೆಯಾಗಿದ್ದವು. "ನಾಳೆಯ ದಿನ ಕಳ್ಳನ ಕೋಲು ಒಂದು ಅಂಗುಲ ಹಿಗ್ಗಿರುವುದು"—ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕಳ್ಳನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ತಳಮಳಗೊಂಡಿತು. ಅವನು ತಿಳಿಗೇಡಿ. ಅವನು ಕೋಲನ್ನು ಒಂದು ಅಂಗುಲದಷ್ಟು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವರೇನೋ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂರನೆಯ

ದಿನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕರೆ ಬಂತು, ಕಳ್ಳನ ಕೋಲು ಒಂದಂಗುಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು 'ಇವನೇ ಕಳ್ಳ!'—ಎಂದು ಸಾಹುಕಾರನು ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

೪೧. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಅರ್ಥವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಅನವಶ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಉದಾ: (೧) ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಿದನು; ಮತ್ತು ಆಕಾಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಬೀರಿದನು.

ಇದನ್ನು 'ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಬೀರಿದನು' ಎಂದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಬರೆಯಬಹುದು.

(೨) ನೀನಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಯ್ದಿರಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಯ್ದಿರಬೇಕು.

ಇದನ್ನು 'ನನ್ನನ್ನು ನೀನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಾದರೂ ಬಯ್ದಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಿಗಿಯಾಗುವುದು.

(೩) ಹನುಮನು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಎಷ್ಟೋದಿನದಿಂದ ತಿಂದಿದ್ದಾನೆ; ಅವನು ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿಯಾನೆ?

ಇದನ್ನು 'ಎಷ್ಟೋ ದಿನದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದಿರುವ ಹನುಮನು ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿಯಾನೆ?' ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯಬಹುದು.

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಗಳು ವಿಶೇಷಣಗಳು, ಕೃದಂತಗಳು*–ಇವುಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಬರೆಯಬಹುದು.

---

* ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿರುವುವೆಂಬುದನ್ನೂ ಕೃದಂತಗಳು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ಹುಡುಗರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೯೭

ಈ ಸಂಯೋಜಿತವಾಕ್ಯಗಳರ್ಥವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸಿರಿ. ದಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

(**ಮಾದರಿ** : ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದನೆ ?)

೧. ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆ **ನಗುತ್ತಿದ್ದನೆ**? ೨. ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಸಂಜೀವಕನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ; ಅವನು ನನಗೆ ಹೇಗೆ ದ್ರೋಹ **ಮಾಡಿಯಾನು** ? ೩. ನಮ್ಮ ಬೀಗರನ್ನು ನೋಡಬೇಕು; ಆದುದರಿಂದ **ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ**. ೪. ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುಹೊಳೆಗಳು ಬತ್ತಿಹೋಗುವುವಲ್ಲವೆ ? ಹಾಗೆ ದರಿದ್ರನ ಕಾರ್ಯಗಳು **ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವುವು**. ೫. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿತಿದ್ದನು ; ಮತ್ತು ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ **ಹಾಡಿದನು**. ೬. ಅವನನ್ನು ನಾವು ಬಾ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ; ಆದರೆ ಅವನು **ಬರುವುದಿಲ್ಲ**. ೭. ಮೋಡವು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಾಗ ಇಂಥ ಮನೆಗಳು ರಮ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣದೆ ಇರಬಹುದು ; ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು **ಸೋರುವುದಿಲ್ಲ**. ೮. ಈಗ ಮಳೆ ಬಂದಿದೆ; ಆದುದರಿಂದ ಮತ್ತೆ **ನೀರುಹಾಯಿಸಬಾರದು**. ೯. ದೊರೆಯು **ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದನು** ; ಬಳಿಕ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ್ತುಕೊಂಡರು. ೧೦. ತಾವೇನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು ; ನಾನಂತೂ **ಹೊರಟೇಹೊರಡುತ್ತೇನೆ**. ೧೧. ನಾನಾದರೂ ಬರುತ್ತೇನೆ ; ನನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನಾದರೂ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ೧೨. ನಾನು ತಮಗೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದು ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಆಗುತ್ತಾ ಬಂತು ; ಆದಾಗ್ಯೂ ಇನ್ನೂ **ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ**. ೧೩. ಅವನು ಭಾವಿಯನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ ; ಆದುದರಿಂದ ಕಾಲುಜಾರಿ ಅದರೊಳಕ್ಕೆ **ಬಿದ್ದನು**. ೧೪. ಮಂತ್ರಿಸಬಹುದು ; ಆದರೆ ಮಾವಿನಕಾಯಿ **ಬೀಳಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ** ! ೧೫. ಮೊದಲು ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಸತ್ತಳು ; ಕೂಡಲೆ ಅವಳ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಭಾವಿಗೆ **ಬಿದ್ದರು**

೬೨. ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ **ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಕೃದಂತಗಳನ್ನೋ ಕೃದಂತಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ನಾಮಪದ ಅಥವಾ ಅವ್ಯಯ—ಇವುಗಳನ್ನೋ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಹೇಗೆಂದರೆ :—**

ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯಗಳು

(೧) ಇದರಿಂದ ಏನು ಆಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಗಲಿ.

(೨) ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ತೀರಿಸುವೆನೆಂತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

(೩) ಆಗ ನಾವು ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು.

(೪) ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊ.

(೫) ಅವರು ಹೊಸದೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟದ್ದಾರೋ ಎಂಬಂತೆ ಠೀವಿಯಿಂದ ಹೋಗುತಿದ್ದರು.

(೬) ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಜಂಭಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ ಹೊರತು ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

(೭) ಆತನು ಯಾವಾಗ ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನೋ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು.

(೮) ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರಲ್ಲ, ಎಂದು ನಮಗೆಲ್ಲ ವ್ಯಸನವಾಯಿತು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳು

(೧) ಇದರಿಂದ ಆಗುವದಾಗಲಿ.

(೨) ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ತೀರಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

(೩) ಆಗ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಆಲೋಚನೆ ಹುಟ್ಟುವುದು.

(೪) ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊ.

(೫) ಹೊಸದೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವ ಹಾಗೆ ಅವರು ಠೀವಿಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

(೬) ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಜಂಭಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದೊಂದು ಹೊರತು ಮತ್ತೆಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

(೭) ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಲವಾಗಲಿ ಸ್ಥಳವಾಗಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು.

(೮) ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ವ್ಯಸನವಾಯಿತು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೯೮

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ. (೩೨, ೩೩, ೩೪ ನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿರುವ ಕೃದಂತಗಳಲ್ಲಿ) ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಕೃದಂತವನ್ನು ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒಂದೇ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

೧. ಜಯಮಲ್ಲನು ರಾಯನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅವನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು. ೨. ನೀನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಿತು. ೩. ಲೋಕವು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣದಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಗರಳವನ್ನು ಏರಿಸಿದೆನು. ೪. ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಜನರ ಸಂದಣಿ ಮೊದಲಾಗುವುದು. ೫. ಭೂಮಿಯೂ ಅಂತರಿಕ್ಷವೂ ಒಂದಾದವೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ೬. ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟರೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ೭. ಎಷ್ಟು ಕರಗಬಹುದೋ ಅಷ್ಟು ಉಪ್ಪು ಕರಗಿ ಮಿಕ್ಕದ್ದು ಕೆಳಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ೮. ಆತನ ಪ್ರಾಣವು ಉಳಿದೀತೆಂಬ ಆಸೆ ಹೋಯಿತು. ೯. ಎಂದು ರಾಮನು ಬರುವನೋ ಅಂದು ನಿನಗೆ ಶಾಪದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದು. ೧೦. ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು? ೧೧. ಯಾವನು ಉಪ್ಪು ತಿನ್ನುವನೋ ಅವನು ನೀರು ಕುಡಿಯುವನು. ೧೨. ತಾವು ಇದನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ೧೩. ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರೋ ಹೋಗಿ. ೧೪. ಎಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಿರುವುದು.

ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ವಾಕ್ಯರಚನೆಗೆ ಕಳೆಕಟ್ಟುವ ರೀತಿ

೪೩. ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು, ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು—ಇವು ಮೂರೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಹುಡುಗರು ಬರೆಯುವ ವಾಕ್ಯರಚನೆಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಈ ವಾಕ್ಯರಚನೆಗಳಿಗೆ ಹೊಳಪನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ;

೧. ಕಥೆಗಳು

೪೪. ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಸಂಗತಿಗಳು ನಡೆದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೇ ಹೊರತು ಮೊದಲು ನಡೆದಿರ

ಬೇಕಾದುದ್ದನ್ನು ಆಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಬಾರದು. ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯು ನಡೆಯಿತೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಸ್ಥಳ, ಮನುಷ್ಯರು, ವಸ್ತುಗಳು—ಮುಂತಾದದ್ದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೂ ಆಯಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೊಡನೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಬರೆಯಬೇಕು; ಇದರಿಂದ ಕಥೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ:—

ನರಿಯೂ ಕೊಕ್ಕರೆಯೂ

ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ನರಿಯು ಒಂದು ಕೊಕ್ಕರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿತು. ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನರಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಆ ದಿನ ಮಾಡಿದ್ದ ಅಡಿಗೆ ಬರಿಯ ಖೀರು. ಕೊಕ್ಕರೆಗೆ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ನರಿಯು ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಬೇಗನೆ ನೆಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ನರಿಯು ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದ ಪಾಯಸವನ್ನು ಒಂದು ಅಗಲವಾದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿತು.

ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಮರುದಿನ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಹೂಜಿಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿತು. ನರಿಯನ್ನೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದಿತ್ತು. ಈ ದಿನ ನರಿಗೆ ಊಟವೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಮಾತ್ರ ಒಂದೊಂದು ತುಂಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರುಚಿನೋಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೇಲಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ಇವೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನಡೆದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ನರಿಯನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದಿತ್ತು' ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು 'ಹೂಜಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಬಡಿಸಿತು' ಎಂಬುದು ಆದಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕೊಕ್ಕರೆಯು ನರಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿತ್ತು? ನರಿಯು ಅದರೊಡನೆ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳೇನು? ಕೊಕ್ಕರೆಗೆ ಊಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ? ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಕೊಕ್ಕರೆಯು ನರಿಗೆ ಔತಣಮಾಡಿಸಿದ್ದರ ಉದ್ದೇಶವೇನು?—ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೂ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ

ವಾದ್ದರಿಂದ ಕಥೆಯು ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ವಿವರಗಳ ಸಮೇತವಾಗಿ ಬರೆದರೆ ಹೇಗಾಗುವುದು ನೋಡಿ:—

ನರಿಯೂ ಕೊಕ್ಕರೆಯೂ

ಒಂದು ದಿನ ಒಂದು ನರಿಯು ತನ್ನ ನೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಕೊಕ್ಕರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕರೆಯಿತು. ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನರಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಆ ದಿನ ಮಾಡಿದ್ದ ಅಡಿಗೆ ಬರಿಯ ಖೀರು. ಖೀರು ಬಲು ರುಚಿಯಾಗಿತ್ತು, ಕೊಕ್ಕರೆಯೂ ಬಹಳ ಹಸಿದಿತ್ತು; ಆದುದರಿಂದ ಬೇಗನೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತರೆ ಆದೀತೆಂದು ಅದು ತವಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ತಂತ್ರಿಯಾದ ಆ ನರಿಯು ನಿಜವಾಗಿ ಉದಾರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೊಕ್ಕರೆಗೆ ಔತಣ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಚೇಷ್ಟೆಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದ ಪಾಯಸವನ್ನು ಒಂದು ಅಗಲವಾದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿತು. ಕೊಕ್ಕರೆಯು ತನ್ನ ನೀಳವಾದ ಕತ್ತನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ನರಿಯು ಮಾತ್ರ ಪಾಯಸವನ್ನು ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತ, ನಡುನಡುವೆ, "ಏನಯ್ಯ, ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ಕೂತಿದ್ದೀಯೆ? ಅಡಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೇನೋ!"—ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೊಕ್ಕರೆಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವವನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. "ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ! ಇದಲ್ಲವೆ, ಔತಣ! ಭಲೆ! ಹೀಗಿರಬೇಕು!"—ಎಂದು ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ "ನಾಳೆ ನೀನೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಬರಬೇಕಯ್ಯ, ನಾನೂ ಕೈಲಾದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ"—ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿತು.

ನರಿಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ಮಂಕು ಕೊಕ್ಕರೆಗೆ ತನ್ನ ತಂತ್ರವು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಬಗೆಯಿತು. ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದಕೂಡಲೆ ಆತುರದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಮರುದಿನ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಹೋಗಿ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಕೊಕ್ಕರೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿತು.

"ಹೀಗೆ ಬಾರಯ್ಯ, ಇಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊ"—ಎಂದು ಕೊಕ್ಕರೆಯು ಉಪಚಾರದಿಂದ ನರಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾನು ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಕಡುಬನ್ನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬಾಯಿಯ ಹೂಜಿಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿತು. ನರಿಗೆ ತನ್ನ ಮುಸುಡಿಯನ್ನು ಹೂಜಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಕ್ಕರೆಯು ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಂದೊಂದು ತುಂಡನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ರುಚಿನೋಡುತ್ತಾ ಆಗಾಗ ನರಿಯ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದು ನರಿಯ ಮುಖದ ಕಳೆ ಹೇಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆ!

ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದಲ್ಲದೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುವ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಕಥೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸವಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

೪೫. ಒಬ್ಬರು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ 'ಅನುವಾದ' ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅನುವಾದವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿದಂತೆಯೇ ಬರೆದರೆ ಆ ಭಾಗವನ್ನು " "—ಹೀಗೆ ವಿಶೇಷಕಚಿಹ್ನೆಯೊಳಗೆ* ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ **ವಿರೂಪಾನುವಾದವೆಂದು** † ಹೆಸರು; ಮೊದಲು ಆಡಿದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಸುವ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ **ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದವೆಂದು** ಹೆಸರು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೬೯

ಈ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿನ ತಳವನ್ನು ಕುಟ್ಟುವ ಮುಂಚೆ ವರ್ತಕನು ತನಗೆ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಮಾತುಗಳು, ಲಿಂಗಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು, ಗೋವಿಂದಶೆಟ್ಟಿಯು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡುವಾಗ ಆಡಿರಬಹುದಾದ ಮಾತುಗಳು-ಇವುಗಳನ್ನೂಹಿಸಿ ಅನುವಾದಕಚಿಹ್ನೆಯೊಳಗೆ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ:—

ಏಲಕ್ಕಿಯ ಅಳತೆ

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಏಲಕ್ಕಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬಹಳವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಆಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ವರ್ತಕನು ದುರಾಶೆಯುವನಾದ್ದರಿಂದ

---

* ಇದಕ್ಕೆ 'ಅನುವಾದಕಚಿಹ್ನೆ' ಯೆಂದೂ ಹೆಸರಿಡಬಹುದು. ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು 'ಅನುಕರಣಚಿಹ್ನೆ'ಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಅದು ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಲ್ಲ.

† ವಿರೂಪಾನುವಾದವನ್ನು ಪರೋಕ್ಷಸಂಭಾಷಣೆಯೆಂದೂ ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಭಾಷಣೆಯೆಂದೂ ಕೆಲವರು ಕರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಹೆಸರುಗಳು ಅಷ್ಟು ಒಪ್ಪುವಹಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ 'ನೀನು ನಾಳೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪರೋಕ್ಷಸಂಭಾಷಣೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಭಾಷಣೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ಸೇರಿನ ತಳವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿಸಿ ಅಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಷ್ಟವಾದರೂ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಏಲಕ್ಕಿಯ ಶೆಟ್ಟಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದರು.

ಇದರಿಂದ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಇವನು ತಳವನ್ನು ಸೇರಿನ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿಸಿದನು. ಆ ದಿನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಲಿಂಗಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬಾತನು ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಸೇರನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಅಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದನು. ಮಲ್ಲಶೆಟ್ಟಿಯು ಈ ಕಡೆಗೇ ಅಳೆಯುವೆನೆಂದು ಪಟ್ಟುಹಿಡಿದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ಜಗಳವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೋವಿಂದಶೆಟ್ಟಿಯು ಇವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಇಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಬೇಡ; ಯಾರಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಸೇರನ್ನು ಅಡ್ಡಡ್ಡಲಾಗಿಟ್ಟು ಅಳೆದರಾಯಿತು ಎಂಬುದೇ ಅವನ ತೀರ್ಪಾಗಿತ್ತು.

೪೬. ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿದಂತೆಯೇ ಬರೆಯುವ ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದವೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ರೂಢಿ. ಆದರೆ ಓದುವವರಿಗೆ ಬೇಸರಿಕೆಯಾಗದಿರಲೆಂದು ಕೆಲಕೆಲವು ಕಡೆ ವಿರೂಪಾನುವಾದವನ್ನೂ ಬರೆಯುವುದುಂಟು. ವಿರೂಪಾನುವಾದದ ರೀತಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು :—

ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದ	ವಿರೂಪಾನುವಾದ
೧. ರಾಮನು "ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವಾಗಿದೆ" ಎಂದನು.	೧. ರಾಮನು ತನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.
೨. ಗೋವಿಂದನು ಆಳನ್ನು "ಗಾಡಿ ಹೊಡೆ" ಎಂದನು.	೨. ಗೋವಿಂದನು ಆಳಿಗೆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು.
೩. ರಾಜನು ರಾಯಸದವನನ್ನು "ಕೂಡಲೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆ" ಎಂದನು.	೩. ರಾಜನು ರಾಯಸದವನಿಗೆ ಕೂಡಲೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಕಟ್ಟುಮಾಡಿದನು.
೪. ಗುಮಾಸ್ತೆಯು "ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಮೂರು ದಿನದ ರಜ ಕೊಡುತ್ತೀರ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.	೪. ಗುಮಾಸ್ತೆಯು ಮೂರು ದಿನದ ರಜವನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದ	ವಿರೂಪಾನುವಾದ
೫. ವೈದ್ಯನು "ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಹೇಗಿದೆ?" ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.	೫. ವೈದ್ಯನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು.
೬. ರಾಮನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು "ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರಲೆ?" ಎಂದನು.	೬. ರಾಮನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಮರುದಿನ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು.
೭. ಆತನು "ಅಹಾ! ಈ ಚಿತ್ರವು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ!" ಎಂದನು.	೭. ಆತನು ಆ ಚಿತ್ರದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಬಲುವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿದನು.
೮. ಕಳ್ಳನು "ಅಯ್ಯೋ! ಇದೇನು ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟ!" ಎಂದನು.	೮. ಕಳ್ಳನು ಅದು ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರದೃಷ್ಟವೆಂದು ವ್ಯಸನಪಟ್ಟನು.

ವಿರೂಪಾನುವಾದದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ* (೧) ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಕರ್ತೃವನ್ನು ಹೇಳುವ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷದ ಸರ್ವನಾಮಗಳು ಪ್ರಥಮಪುರುಷದ 'ತಾನು'—ಎಂಬುದರ ರೂಪಗಳಾಗುವುವು. (೨) ಸಮೀಪವಾಚಿಗಳಾದ 'ಇದು', 'ಇಲ್ಲಿ', 'ಈಗ', 'ಇಂದು', 'ನಿನ್ನೆ', 'ನಾಳೆ',–ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಅರ್ಥಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ದೂರವಾಚಿಗಳಾದ 'ಅದು', 'ಅಲ್ಲಿ', 'ಆಗ' 'ಆ ದಿನ' ('ಆ ಹೊತ್ತು,' 'ಅಂದು'), 'ಮುನ್ನಿನ ದಿನ', 'ಮರುದಿನ', 'ಮಾರನೆಯ ದಿನ'—ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುವು. (೩) ಅನುವಾದಕಚಿಹ್ನೆಯೊಳಗಿನ ಕ್ರಿಯೆಯು ಕೃದಂತವಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಆಗಿ'—ಎಂಬ ಅವ್ಯಯವೂ ವಿಧಿರೂಪದ ಕ್ರಿಯೆಗೆ 'ಅಂತೆ', 'ಅಲು', '(ಅ)'—ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳೂ ಸೇರುವುವು. ಕೃದಂತವಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಅಧೀನವಾಕ್ಯದ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗುವುದು. (೪) ಅನುವಾದಕಚಿಹ್ನೆಯೊಳಗಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಭಾವಬೋಧಕವಾಕ್ಯಗಳೂ ಆಯಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ವಸ್ತುಬೋಧಕ (ಅಥವಾ ನಿಷೇಧಕ) ವಾಕ್ಯಗಳಾಗುವುವು. ಸ್ವರೂಪಪಾನುವಾದದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಬೋಧನಶಬ್ದಗಳೂ ಭಾವಬೋಧಕನಿಪಾತಗಳೂ ಹೋಗಿಬಿಡುವುವು.

---

* ಒಂದೊಂದು ಮಾರ್ಪಾಟಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦೦

ಇಲ್ಲಿರುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ವಿರೂಪಾನುವಾದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆದ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ :—

೧. ನಳಿ ಕೊಕ್ಕರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ "ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದೆ?" ಎಂದಿತು. ೨. ದಮಯಂತಿಯು "ಎಲೈ ಮಹಾರಾಜನೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಕೂಡದು" ಎಂದಳು. ೩. "ಕ್ಷೇಮವೆ?" ಎಂದು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನು ಕೇಳಿದನು. ೪. ವೈದ್ಯನು "ನಾನು ಒಂದು ಸಲ ಹತ್ತು ಜನ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಓಡಿಸಿದೆನು" ಎಂದನು. ೫. ಯಜಮಾನನು ಅಂಗಡಿಯವನನ್ನು ಕುರಿತು "ನನಗೊಂದು ಹೊಸ ಗಡಿಯಾರ ಬೇಕು" ಎಂದನು. ೬. ಆತನು ಅಂಗಡಿಯವನನ್ನು ಕುರಿತು "ರೂಪಾಯಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೇನು? ನಿನಗೆ ಎಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೂ ಹಗುರವಾಯಿತಲ್ಲ"! ಎಂದನು. ೭. ತೋಳವು "ನೀರನ್ನೇಕೆ ಕಲಕುತ್ತೀಯೊ?" ಎಂದು ಕುರಿಮರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿತು. ೮. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು "ಎಲೆ ಪ್ರನೆ, ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆ" ಎಂದನು. "ನಿನ್ನೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಹೋಗಬಹುದು" ಎಂದು ತಿರುಕನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು. ೧೦. "ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ಕಂದ! ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದೆಯ!" ಎಂದು ತಾಯಿ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ೧೧. ಪೋಲೀಸಿನವನು "ಎಲಾ ಮೋಸಗಾರ! ಇನ್ನು ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ" ಎಂದು ಕಳ್ಳನನ್ನು ಗದರಿಸಿದನು.

೪೭. ವಿರೂಪಾನುವಾದದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಮಾತು ಎಷ್ಟೋ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಮೂಲಭಾಷಣದ ರೂಪವನ್ನು ಊಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಬಗೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ವಿರೂಪಾನುವಾದದಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲ ವಸ್ತು ಬೋಧಕಗಳಾಗಿಬಿಡುವುದರಿಂದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೂ ಬೇಗ ಹೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಅಂದವೂ ಕೆಡುವುದು. ಬರೆಯುವವರಿಗೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಓದುವವರಿಗೂ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವ ಈ ವಿರೂಪಾನುವಾದವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಿತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಮೇಲು. ಈ ಮುಂದಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ವಿರೂಪಾನು

ವಾದಕ್ಕೂ ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು :—

ವಿರೂಪಾನುವಾದ	ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದ
೧. ತಿರುಕನು ಅನ್ನಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.	೧. ತಿರುಕನು "ಅನ್ನ ಕೊಡಿರಮ್ಮ, ಅನ್ನ !" ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.
೨. ಇವರು ಬಹು ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರೆಂದು ಮುದುಕನು ಗೊಣಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡನು.	೨. "ಅಯ್ಯೊ ! ಇವರೆಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರು !" ಎಂದು ಮುದುಕನು ಗೊಣಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡನು.
೩. ಸಿಪಾಯಿಯು ಆತನಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.	೩. "ಜೋಕೆ ! ಬಿದ್ದೀಯೇ !" ಎಂದು ಸಿಪಾಯಿಯು ಆತನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.
೪. ಆ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಂದು ನರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೋಳಿಯನ್ನು ಬಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಪಕ್ಷಿಯೆಂತಲೂ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಕಾರಿಯೆಂತಲೂ ಹೊಗಳತ್ತ, ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾತರಾಹ್ನಿಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿತು.	೪. ಆ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಂದು ನರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು "ಆಹ ! ನೀನು ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಪಕ್ಷಿ! ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಎಷ್ಟು ಉಪಕಾರಿ ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾತರಾಹ್ನಿಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಡೋಣ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಾರಯ್ಯ" ಎಂದಿತು.
೫. ತನ್ನನ್ನು ಬಯ್ದು ಹೀಯಾಳಿಸಿದ್ದು ಮೇಕೆಯಮರಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯೇ ಹೊರತು ಆ ಹೇಡಿಯಾದ ಮೇಕೆಯಮರಿಯಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತ ತೋಳವು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು.	"ಎಲಾ ಹೇಡಿ! ನೀನಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಬಯ್ದು ಹೀಯಾಳಿಸುವವನು. ನೀನು ನಿಂತಿರುವ ಆ ಉಪ್ಪರಿಗೆ!" ಎಂದು ತೋಳವು ಮೇಕೆಯ ಮರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು.

೪೮. ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದದಲ್ಲಿ ಭಾವಬೋಧಕವಾಕ್ಯಗಳೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇವುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ಸಂಬೋಧನೆಗಳನ್ನೂ ನಿಪಾತಾವ್ಯಯಗಳನ್ನೂ* ಸೇರಿಸಿ

* ಕೆಲವು ನಿಪಾತಾವ್ಯಯಗಳನ್ನು ೪೧ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ೫೧ನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹುಡುಗರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು.

ಕೊಂಡರೆ ವಾಕ್ಯಗಳು ಗೆಲುವಾಗುವುವು. ಸಂಬೋಧನಾವಿಭಕ್ತಿಯು ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪವಿರಾಮವಿರಬೇಕು, ನಿಪಾತದ ಮುಂದೆ ಭಾವಬೋಧಕ ಚಿಹ್ನೆಯಿರಬೇಕು.

ಉದಾ : (೧) ನನಗೆ ತುಂಬ ಹಸಿವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಲಾರೆ ಏನಾದರೂ ತಿಂಡಿ ಕೊಡಿ.

(೨) ತೆಂಗಿನ ಮರದಮೇಲೆ ಎಂದಿಗೂ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

(೩) ತಾವು ರಾಮರಾಯರ ಮಕ್ಕಳೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

(೪) ಈ ಬಡವರ ಮನೆಯನ್ನೇ ಮುಳುಗಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನರಕವು ಅಗುವುದು.

(೫) ಈ ಕಡೆ ತಾವು ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಹೇಳಬೇಕು.

(೬) ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ, ರಾಣಿಯವರು ಕೇಳಿದರೆ ತುಂಬ ಹಿಗ್ಗುವರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಈ ಆರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಬರೆದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಳೆಬರಬಹುದು, ನೋಡಿ :—

(೧) ಅಯ್ಯೋ! ಅಪ್ಪಾ! ನನಗೆ ತುಂಬ ಹಸಿವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೇ ಇಡಲಾರೆನಲ್ಲ ! ಏನಾದರೂ ತಿಂಡಿಕೊಡಿರಪ್ಪ !

(೨) ಛೀ ! ಹುಚ್ಚ ! ತೆಂಗಿನಮರದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯುವುದುಂಟೆ ?

(೩) ಓಹೋ ! ಹಾಗೆಯೆ ? ತಾವು ರಾಮರಾಯರ ಮಕ್ಕಳೇನೆ !

(೪) ಎಲಾ ಪಾಪಿ ? ಈ ಬಡವರ ಮನೆಯನ್ನೇ ಮುಳುಗಿಸಿದೆಯಲ್ಲ ! ನಿನಗೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ನರಕವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದೋ !

(೫) ಓಹೋ ! ಇದೇನು ರಾಯರೆ, ಇತ್ತಲಾಗಿ ?

(೬) ಭಲೆ ! ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ. ರಾಣಿಯವರು ಕೇಳಿದರೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗುವರೊ !

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦೧

ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸಂಬೋಧನೆಗಳು, ನಿಪಾತಗಳು—ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದಲೂ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾವಬೋಧಕಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದರಿಂದಲೂ ಗೆಲುವು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ :—

೧. ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅವನು ಉಳಿಯಲಾರ. ೨. ಈ ತಂಗಳುಹಿಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು, ಗದ್ದಲಮಾಡಬೇಡ. ೩. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ೪. ಅವನು ಬಡ ಹಾರವನು. ಅವನಿಗೆ ನೀವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ೫. ಆ ಕಸದ ಗುಡ್ಡೆಯಮೇಲೆ ಕೂರುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ೬. ನಿನಗೆ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದದ್ದು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ೭. ರಾಮುವಿನಷ್ಟು ಜಾಣ ಹುಡುಗರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ೮. ಕಳ್ಳರು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದಾರೆ, ಸಹಾಯಮಾಡಿರಿ. ೯. ನಾವು ಬರುವವರೆಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲಿರಿ. ೧೦. ರೈಲು ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟಿತು ; ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦೨

ಇಲ್ಲಿರುವ ಪರರೂಪಾನುವಾದಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಮೊದಲು ಆಡಿರಬಹುದಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂಹಿಸಿ ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದ ವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸಂಬೋಧನ, ನಿಪಾತಾವ್ಯಯ-ಮುಂತಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಬೇಕಾದ ಕಡೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಸಂಬೋಧನಾವಿಭಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪವಿರಾಮ ವನ್ನೂ ನಿಪಾತಗಳ ಮತ್ತು ಭಾವಬೋಧಕವಾಕ್ಯಗಳ ಮುಂದೆ ಭಾವ ಬೋಧಕ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನೂ ಹಾಕಿರಿ.

೧. ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ತಾವಿಬ್ಬರೂ ತುಂಬ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ೨. ಆ ಕುದುರೆ ತನ್ನದೆಂತ ಗೌಡನು ಅಮಲ್ದಾರರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡನು. ೩. ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವಂತೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಬರೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ೪. ತೋಳವು ಪೇಚಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ತನ್ನಂತೆ ಅದೂ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ತಾನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅದೂ ಮಾಡಿದರಾಯಿತೆಂತಲೂ ನಾಯಿ ಹೇಳಿತು. ೫. ಆಗ ಇಲಿಯು ಸಿಂಹವನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ತನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಿಯಾದ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಅದರ ಘನತೆಗೆ ನ್ಯೂನತೆ ಬಂದೀತೆಂದೂ ಆರ್ತಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳಿತು. ೬. ಆ ಕಿರಾತನು ಹೆದರಿ ಸಿಂಹವನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನು ಬಡವನೆಂದೂ ಅದು ರಾಜನೆಂದೂ ತನಗೂ ಅದಕ್ಕೂ ನೆಂಟತನ ಒಪ್ಪಲಾರದೆಂದೂ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಹಿಂಜರಿದನು. ೭. ತೋಳವು ಕುರಿಮರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬಾರದೆಂತಲೂ ಪೂಜಾರಿ ಕಂಡರೆ

ಬಲಿಕೊಡುವನೆಂತಲೂ ಹೆದರಿಸಿ ಬೇಗನೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿತು.
೪. ಕುರಿಮರಿಯು ತೋಳನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರು ತನ್ನಿಂದ ಕೆಸರಾಗಲಾರದೆಂತಲೂ ತೋಳನ ಕಡೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೀರು ಬರುತ್ತಿತ್ತೇಹೊರತು ತನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ವಿನಯದಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿತು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦೩

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಪರರೂಪಾನುವಾದವೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅರ್ಥವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಅನುವಾದಕ ಚಿಹ್ನೆ, ಅಲ್ಪವಿರಾಮ, ಅರ್ಧವಿರಾಮ—ಮುಂತಾದ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ,* ಕಥೆಯನ್ನು ಮೂರು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ :—

ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಸಿಟ್ಟು

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾತು ತನ್ನ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕೊಳದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಆಗಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು, ಅದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಆಚೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೊಳವು ತನ್ನದೆಂದೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಊಟಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರು ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಗದರಿಸಿ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹುಶ್ಶೆನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಹಂದಿಗಳನ್ನೂ ಕೋಳಿಯ ಮರಿಗಳನ್ನೂ ಬಾತುಮರಿಗಳನ್ನೂ ಅದು ಹೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಂದೆಯ ನಾಯಿ ಬಂತು, ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಕುಡಿಯೋಣವೆಂದು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಮುಸುಡಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿತೊ ಇಲ್ಲವೊ, ಆ ತಾಯಿಬಾತು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಹಾರಿ ಬಂದು ಸಿಡಿಮೋರೆಯಿಂದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ಚುಚ್ಚುತ್ತಲೂ ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ನುಗ್ಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿತು. ನಾಯಿಯು ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನಣಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಗದವರು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಮೇಲೆಂದೂ ರೆಕ್ಕೆಯ ಬಡಿದಾಟವೂ ಹುಶ್ಶೆನ್ನುವುದೂ ಅದರ ತಲೆ ಹಾರುವುದಕ್ಕೆ

---

* ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಬೋಧನೆಗಳು, ಭಾವಸೂಚಕವಾದ ನಿಪಾತಗಳು—ಇವುಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಹುಡುಗರು ಮರೆಯುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು.

ಕಾರಣವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅದರಿಂದೇನೂ ಆಗಲಾರದೆಂದೂ ಕೊನೆಗೆ ಜಾತಿನ ರಕ್ಷಣೆಯು ಕೂಡ ಅದರಿಂದ ಆಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಆ ಹುಚ್ಚುಜಾತಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿತು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦೪

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದಗಳನ್ನು ವಿರೂಪಾನುವಾದವಾಗಿಯೂ ವಿರೂಪಾನುವಾದವನ್ನು ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದವಾಗಿಯೂ ತಿರುಗಿಸಿ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಅನವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿ, ತೀರ ಮೊಟಕಾಗಿರುವುದೆಂದು ತೋರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿರಿ.

ಮುದುಕನ ಗತಿ

ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಧನಿಕನಾದ ವೈಶ್ಯನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಐದು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಾಹುಕಾರನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆಮಾಡಿದ್ದನಾದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯನು ತನಗೆ ವಾರ್ಧಕವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುದನು ಕಂಡು ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟನು.

ಆಸ್ತಿಯು ವಶವಾದಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ "ತಾವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದು ; ನಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನುಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದಿವಾನಖಾನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿರಬೇಕು"–ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಇದೇ ಸರಿಯಾದದ್ದೆಂದು ತಂದೆಯು ಅಂದಿನಿಂದ ಯಾವ ಗೋಜಿಗೂ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಮಕ್ಕಳು ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಏನು ಬೇಕೋ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಾಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ನಡೆದಮೇಲೆ ಸಾಹುಕಾರನ ಸೊಸೆಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರೊಡನೆ ಮಾವನು ದಿವಾನಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕುಳಿತಿರುವುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಹೊರಕ್ಕೂ ಒಳಕ್ಕೂ ಓಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆಂತಲೂ ಆತನು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲುಭಾಗದ ಚಿಕ್ಕಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮವೆಂತಲೂ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ವೃದ್ಧನಾದ ತಂದೆಯನ್ನು ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿ ಆತನ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಏನಾದರೂ ಬೇಕಾದರೆ ಗಂಟೆ

ಯನ್ನು ಬಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಲೂ ಅವನಿಗೆ ಏನೇನು ಉಪಚಾರಗಳಾಗಬೇಕೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಮಾಡುವಹಾಗೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಆ ವೈಶ್ಯನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಮುದುಕನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಅದರ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕಳಚಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಮುದುಕನಿಗೆ ಇದು ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಆ ಗಂಟೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದನು; ಅದು ನಾದವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಕೂಗುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ; ಇಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಗದೆ ಇತ್ತು. ಮುದುಕನು "ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ಗತಿ ಹೀಗಾಯಿತೆ!"—ಎಂದು ಕೊರಗುತ್ತ ಹಸಿವನ್ನು ತಡೆಯು ಲಾರದೆ ಯಮಪುರಿಯನ್ನೈದಿದನು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦೫

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿರೂಪಾನುವಾದಗಳಿಂದ ನಂಜಪ್ಪನೂ ತಿಮ್ಮಯ್ಯನೂ ಆಡಿರಬಹುದಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಂಬೋಧನೆ, ನಿಪಾತ—ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಸರಿಹತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ಕಥೆಯನ್ನು ತಕ್ಕಂತೆ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿರಿ:—

ಜಂಭಕೊಚ್ಚುವುದು

ಒಂದು ದಿನ ನಂಜಪ್ಪ, ತಿಮ್ಮಯ್ಯ—ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಒಂದು ಹೊಲದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂಜಪ್ಪನು ಹೊಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸೌತೇಕಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕಾಯಿಯನ್ನು ತಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದನು. ತಿಮ್ಮಯ್ಯನು ತುಸು ಜಂಭಗಾರನಾದುದರಿಂದ "ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗರ ಮನೆಯಷ್ಟು ಗಾತ್ರದ ಕಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದನು. ನಂಜಪ್ಪನು ಕಮ್ಮಾರನು. ಅವನು "ನಾನೊಂದು ಸಲ ಒಂದು ಕೊಳದಪ್ಪಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆನು. ಅದು ನಮ್ಮೂರು ಕೇಶವದೇವರ ಗುಡಿಯಷ್ಟಿತ್ತು" ಎಂದುತ್ತರವಿತ್ತನು. ಆಗ ತಿಮ್ಮಯ್ಯನು ಬೆರಗಾಗಿ ಅದನ್ನೇತಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಲು ನಂಜಪ್ಪನು "ನೀನು ಹೇಳಿದ ಸೌತೇಕಾಯಿಯನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ಹುಳಿಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ!" ಎಂದನು. ಆಗ ತಿಮ್ಮಯ್ಯನು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦೬ *

ತೋಳಬಂತು

ಹೀಗೆ ಕಥೆಯ ಮೇಲುಗಡೆ ಬರೆದು, ತೋಳದ ಗುಲ್ಲುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುರುಬರ ಹುಡುಗನ ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಹುಡುಗನ ಮಾತನ್ನೂ ನೆರೆಯವರ ಮಾತನ್ನೂ ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೨ ವಸ್ತುವರ್ಣನೆ

೪೯. ಎದುರಿಗಿಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿತ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಅದರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಆಯಾ ಭಾಗಗಳ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ವಸ್ತುವಿನ ಉಪಯೋಗವನ್ನೂ ಚಿತ್ರವಾದರೆ ನಿಜವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೂ ಅದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಬಹುದು; ಅಥವಾ ಆಯಾ ಭಾಗಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಲೇ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಒಟ್ಟು ವಸ್ತುವಿನ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ :—

(೧) ಲೇಖನಿ

ನನ್ನ ಎದುರಿಗಿಟ್ಟಿರುವುದೊಂದು ಲೇಖನಿ. ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಸೀಸದಕಡ್ಡಿ, ಬಳಪ—ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ ಮಸಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುವ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಗೇ ಲೇಖನಿಗಳೆಂಬ ಹೆಸರು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಲೇಖನಿಗಳನ್ನು ರೂಢಿಯಾಗಿ 'ಲೇಖಣಿಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

---

* ೧೦೦, ೧೦೨ನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವ ಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ; ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಧವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಸ್ವರೂಪಾನುವಾದದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪೂರ ಬರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಥೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಪೂರ ಬರೆಯಿಸಬಹುದು. ಕಥಾಸಪ್ತತಿ, ಕಥಾಮಂಜರಿ, ನೀತಿರತ್ನಾಕರ, ನೀತಿಚಿಂತಾಮಣಿ—ಮುಂತಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ತಾವೇ ಹೊಸ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹೇಳಬಹುದು. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬರುವ ಕಥೆಗಳಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನೇ ಬರೆಯಿಸಲೂಬಹುದು.

ಈ ಲೇಖನಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಉದ್ದವಾದ ಕಡ್ಡಿಯು ಇದರ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗ. ಇದರ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಯ ಹಾಗೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಮಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ತವರದ ಹಿಡಿಯಿದೆ; ಇದು ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ. ಇದರೊಳಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉಕ್ಕಿನ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿರುತ್ತದೆ; ಇದು ಮೂರನೆಯ ಭಾಗ.

ಕಡ್ಡಿಯು ಕಳ್ಳಿಯ ಕಡ್ಡಿಯ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದರಮೇಲೆ ಗೀರುಗೀರಾಗಿ ಸುತ್ತಲೂ ಕೊಯ್ದಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಹುರಿಮಂಜಿನ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಬಣ್ಣಹಾಕಿದವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಲೇಖನಿಯ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನೂ ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ; ಆದರೆ ಈ ಲೇಖನಿಗೆ ಬೆಲೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಿಡಿಯು ತವರದ್ದಾದರೂ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವ ಮುಲಾಮು ಇದರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮುಲಾಮು ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ತವರವು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ಲೇಖನಿಗಳಿಗೆ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಹಿಡಿಗಳೂ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕಿನ ಹಿಡಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ; ಆದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು. ಈ ಲೇಖನಿಯ ಮುಳ್ಳಿನ ನಡುವೆ ಒಂದು ರಂಧ್ರವು ಇರುತ್ತದೆ. ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಅದ್ದಿದಾಗ ಇದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮುಳ್ಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಮಸಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮುಳ್ಳನ್ನು ಉಗುರಿನಮೇಲೆ ಒತ್ತಿ ನೋಡಿದೆನು. ಕೊನೆಯ ಟಾಕು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಸೀಳಿದೆ. ಅಕ್ಷರವು ದಪ್ಪಗೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಒತ್ತಬೇಕು. ಟಾಕು ಸೀಳಿರುವುದರಿಂದ ಒತ್ತಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಲೇಖನಿಯ ಬಾಯಿ ಅಗಲವಾಗಿ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ದಪ್ಪ ಗೆರೆ ಬೀಳುವುದು.

ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಲಾಳದ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನೂ ಬಗನೆಯ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನೂ ಚೂಪಗೆ ಚಾಕಿನಿಂದ ಹೆರೆದು ಟಾಕು ಸೀಳಿ ಅಥವಾ ಸೀಳದೆ ಲೇಖನಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇಂಥದ್ದೊಂದನ್ನು ನಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ಈಗ ಉಕ್ಕಿನ ಮುಳ್ಳುಗಳೇ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗಿ ಕಾಗದದ ಪೊಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯವರು ಅವನ್ನು ಚಿಲ್ಲರೆಯಾಗಿ ಮಾರುತ್ತಾರೆ.

(೨) ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಚಿತ್ರ

ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗಿರುವದು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಚಿತ್ರವು. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ, ಸೀತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭರತಶತ್ರುಘ್ನರು, ಹನುಮಂತ—ಇಷ್ಟು ಜನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಎಡದ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ. ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಳಗಡೆ ಕಾಲಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲೋಡನ್ನು ಇಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಸೀತಾರಾಮರ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲಿನತುದಿಯು ನಿಂತಿರುವ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆಯೂ ಒಂದು ದುಂಡನೆಯ ಲೋಡನ್ನು ಇಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಲೋಡಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಕಮಲದ ದಳಗಳ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವ ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೊಲಿದು ಕಸೂತಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀರಾಮನ ಹಿಂದೆ ಎಡಗಡೆಗೆ ಭರತನು ಛತ್ರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಬಲಗಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಚಾಮರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ತೀರ ಎಡಗಡೆಗೆ ಶತ್ರುಘ್ನನೂ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಚಾಮರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.. ಇವನ ಎಡದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿವೆ; ಇವನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಇವನು ರಾಮನ ಅಂಗರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನು ಸೊಂಟಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಸೀತೆಯ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಮಲವಿದೆ. ಈಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಡಗ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ವಂಕಿ, ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾರ, ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಖರ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಚಳತುಂಬು, ಕೆನ್ನೆಯ ಸರಪಳಿ—ಇಷ್ಟು ಒಡವೆಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರೂ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ತಲೆಗೆ ತುರಾಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ಕೈಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಕಂಕಣವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦೭

ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗಿಟ್ಟಿರುವ ಈ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರಿ :—

ಚಾಕು, ಕನ್ನಡಕ, ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಬದನೆಕಾಯಿ, ದೀಪದ ಕಂಬ, ಲ್ಯಾಂಟರ್ನ್ ಎಂಬ ಕೈದೀಪ, ರಾಗಿಯ ತೆನೆ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦೮

ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗಿಟ್ಟಿರುವ ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ :—

* ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತುಗಳೂ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುವಾಗಿವೆ. ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪಾಠಶಾಲೆಯ

ಕುಚೇಲನೂ ಕೃಷ್ಣನೂ ; ಗಂಗೆಯು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದದ್ದು ; ಮಾರೀಚನು ಮೃಗವಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ; ಶಿವನು ಕಿರಾತನಾದದ್ದು ;

೫೦. ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ನಾವೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು. ವಾಕ್ಯರಚನೆಯು ಓದುವವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಾಗಬೇಕಾದರೆ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಬೇಕು; ಎಂದರೆ ವಸ್ತುವಿನ ಆಕಾರ, ಗಾತ್ರ, ಬಣ್ಣ, ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಆಗ ವರ್ಣನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೆರುಗು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಈ ಮಹಾವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ:—

ಆನೆ

ಆನೆಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ; ದೂರಕ್ಕೆ ಅದೊಂದು ಭಾರಿಯ ಕರಿಯ ಬಂಡೆಯಂತೆಯೇ ತೋರುವುದು. ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳೂ ನಾಲ್ಕು ಕಲ್ಲುಕಂಬಗಳ ಹಾಗೆ ದಪ್ಪನಾಗಿವೆ. ಬೆನ್ನೂ ಪಕ್ಕಗಳೂ ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ವಿಶಾಲವಾಗಿವೆ. ಕಿವಿಗಳು ಗೆರಸಿಯ ಹಾಗೆ ಅಗಲವಾಗಿವೆ; ಆದರೆ ಬಾಲವು ಮೋಟು. ಕಣ್ಣು ತೀರ ಸಣ್ಣ. ಮುಂದೆ ಒನಕೆಯ ಹಾಗೆ ಇಳಿಯಬಿದ್ದಿರುವ ಇದರ ಸೊಂಡಿಲು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ತೋರುವುದು. ಈ ಸೊಂಡಿಲು ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಗಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಮರಗಳ ಕೊಂಬೆಯೇ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ತಾನು ತಿನ್ನುವ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಕೈಯಿನಂತೆಯೇ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು. ಸೊಂಡಲಿನ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ಬಿಳಿಯ ದಂತಗಳು ಹೊರಕ್ಕೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದ್ದವಾಗಿದೆ; ಒಂದು ಗಿಡ್ಡವಾಗಿದೆ. ಅಂತೂ ಈ ಪ್ರಾಣಿಯು ಬಹು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುವುದು.

ತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಗಿಡಗಳನ್ನೂ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಹಾಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹುಡುಗರ ನಿರೀಕ್ಷಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಾಕ್ಯರಚನೆಗೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳುವುದೇ ಈ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಉದ್ದೇಶ. ಚಿತ್ರಗಳು ಪುರಾಣಕ್ಕಾಗಲಿ ಚರಿತ್ರೆಗಾಗಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಕಥಾಸಂದರ್ಭವು ಅವರಿಗೆ ನೆನಪಿರಬೇಕಾಗುವುದು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೯*

ನಾಯಿ, ಹಸು, ಕುದುರೆ, ಬೆಕ್ಕು—ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಕಾಗೆ, ಗಿಣಿ, ಪಾರಿವಾಳ, ಹದ್ದು—ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಮೂರು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಇವುಗಳ ಆಕಾರ, ಆಹಾರ, ಉಪಯೋಗ—ಇವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನೂ ಹೋಲಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೦*

ಬಾಳೆಯ ಗಿಡ, ದಾಳಿಂಬೆಯ ಗಿಡ, ನಿಂಬೆಯ ಗಿಡ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಳ್ಳಿ, ಜಾಜಿಯ ಬಳ್ಳಿ—ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡರ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. (ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣುವುದೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಅದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.)

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೧

ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯಿರುವ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಅದರ ಉದ್ದ, ಅಗಲ, ಒಳಗಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಕೂತುಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ—ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಿಶೇಷಣಗಳಿರಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೨

ನೀವು ನೋಡಿರುವ ಒಂದು ಮಂಚ, ಕುರ್ಚಿ, ಅಥವಾ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಎರಡು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಅದರ ಆಕಾರ, ಭಾವಗಳು—ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಮಹಾವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆಯಿರಿ.

---

* ಪ್ರಾಣಿಯ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಯ ಅವಯವಗಳನ್ನೂ ಗಿಡದ ಅಥವಾ ಬಳ್ಳಿಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಇವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಬೇಕಾದರೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬಹುದು.

೩. ಕಾಗದಗಳು

೫೧. ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಒಕ್ಕಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಿಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಇರುವ ಪರಿಚಯಕ್ಕೂ ಅವರ ವಯಸ್ಸು, ಸ್ಥಿತಿ-ಮುಂತಾದುವಕ್ಕೂ ತಕ್ಕಂತೆ ಗೌರವದ ಮಾತುಗಳಿರಬೇಕು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಹುಡುಗರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಏಕವಚನವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಗೌರವದ ಬಹುವಚನವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಿರಬಹುದು. ಇದರಂತೆ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಕಾಗದದಲ್ಲಿಯೂ ಗೌರವವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದೇ ಮೇಲು. ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಕಾಗದಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಒಕ್ಕಣೆಗಳ ರೂಪವನ್ನೂ ಎರಡು ಮಾದರಿಯ ಕಾಗದಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಒಕ್ಕಣೆ

(೧) ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರ ಪುಟ್ಟಯ್ಯನಿಗೆ ಉಭಯಕುಶಲೋಪರಿ.

(೨) ಪರಮಮಿತ್ರರಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ರಾಮರಾಯನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ.

(೩) ರಾಜಮಾನ್ಯರಾಜಶ್ರೀ ('ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ', ಅಥವಾ 'ಮಹಾರಾಜಮಾನ್ಯರಾಜಶ್ರೀ') ವೆಂಕಟರಾಯರಿಗೆ ಸೇವಕ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ (೧) ನೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಸಲುಗೆ ಇರುವ ಕಡೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. (೨) ನೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, (೩) ನೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಗಳು ಬೇಕಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

(೧) ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದ

ಬಸವನಗುಡಿ
೧೩–೧–೧೨

ಪರಮಮಿತ್ರ ಪುಟ್ಟಯ್ಯನಿಗೆ

ಈ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ೭ ಘಂಟೆಗೆ 'ವೈ. ಎಮ್. ಸಿ. ಎ. ಹಾಲ್' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮಾಯಾದೀಪದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರಂತೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರೂ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಒಂದೊಂದಾಣೆ ಟಿಕೆಟ್ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರಂತೆ. ಏನೇನೋ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆಂತ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ತುಂಬ ಕುತೂಹಲವಿದೆ. ನೀನೂ ಬರುತ್ತೀಯ? ರಾಮು, ಕಿಟ್ಟು-ಎಲ್ಲರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನೀನೂ ಇದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀತು. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಕಾಲಹಾಕಿ ಬರಬಹುದು.

ಈ ಕೂಡಲೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆ, ಮರೆಯಬೇಡ.

ಇಂತೀ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರ
ಭೀಮಣ್ಣ.

ಸೂ:—ಸ್ನೇಹಿತರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತುಂಬ ಪರಿಚಯವಿದ್ದರೆ ಮೇಲಿನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದರೂ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 'ವಿಜ್ಞಾಪನೆ' ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳೂ ಇರಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೊದಲೇ ನಾವು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಗೌರವವಾಗಿ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದೇ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪುವುದೆಂತ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೩

ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಆಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂತ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಸಮೀಪವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂತ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ವಿನಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೪

ಜ್ವರಬಂದು ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ಬರದೆ ಇರುವ ನಿಮ್ಮ ಗೆಳೆಯನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಬಹುದಾದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ.

(೨) ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದ

ಅಜ್ಜಂಪುರ
೧೩—೧—೧೨

ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರರಾದ ರಾ॥ ರಾಚಪ್ಪನವರಿಗೆ
ತಮ್ಮ ಅನಂತಯ್ಯನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು.

ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ ನನಗೆ ತಲೆನೋವು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಬರಲು ಅನುಕೂಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಭೂಗೋಳದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾಠವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದೆ ಇದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸುತ್ತೀರ? ತಮ್ಮ ನಕ್ಷೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಇಂತೀ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ,
ಅನಂತಯ್ಯ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೫

ಒಂದನೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಕಾಗದವನ್ನು ಗೌರವದ ಬಹುವಚನವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೬

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೊಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೭

ಮೇಲಿನ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನು ಬರೆಯಬಹುದಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೮

ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಅದರ ಆಕಾರ, ಭಾಗಗಳು, ಉಪಯೋಗ, ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ—ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧೯

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಎಮ್ಮೆಯು ಕರು ಹುಟ್ಟಿದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯವಿರಲಿ. ಕರುವನ್ನು ಮಗುವೆಂತ ಭಾವಿಸಿ. (ಸಂತೋಷ, ಸುದ್ದಿ, ಸಕ್ಕರೆ, ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡು, ಗಬ್ಬ, ಹಾಲು, ಪೇಚಾಟ, ಕೆಚ್ಚಲು, ಗೀಬು, ಹಳ್ಳಿ, ಅಂಗಡಿ, ನಾಮಕರಣ, ಗಂಗೆ, ದೃಷ್ಟಿ, ಬಾಗಿಲು, ಹಾರಾಡು, ಚಿಮ್ಮು, ಕೂಸು ಬಾಣಂತಿ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮ —ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.) ತಕ್ಕಂತೆ ತಾರೀಖು, ಸ್ಥಳ, ವಿಳಾಸ—ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೨೦

ಪೂನಾದಿಂದ ರಂಗಯ್ಯನ ಸೋದರಮಾವನು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿ ಅಂಜೂರದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಬಂದು ತಲುಪಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಬರುವಾಗ ಮತ್ತಷ್ಟು ತರಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ, ಬೇರೆ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ, ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ರಂಗಯ್ಯನು ತುಮಕೂರಿನ ಮಿಡಲ್ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ.

ಹುಡುಗರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ

ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ರೂ. ಆ. ಪೈ.

೧. ರಹಸ್ಯೋಪದೇಶ ೧—ರಸವತ್ತಾದ ಕಥೆಯ ದೃಷ್ಟಾಂತ ದಿಂದ ದೇಶಾಭಿಮಾನದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮುವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿರುವ ನೀತಿಪ್ರಧಾನವಾದ ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕ ಬೆಲೆ: ೦—೧—೦

೨. ಮಾರ್ಜಿಯಾನಳ ಚಾತುರ್ಯ—ಹುಡುಗರಿಗೊಂದು ಹೊಸ ಕಥೆ .... ,, ೦—೨—೦

೩. ಭೀಷ್ಮಚರಿತ್ರೆ—ಹುಡುಗರಿಗಾಗಿಯೇ ಸುಲಭ ಭಾಷೆ ಯಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿದೆ .... ,, ೦—೨—೬

೪. ಸೋಮವಾರ, ಮಂಗಳವಾರದ ಕಥೆಗಳು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗ; ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿದೆ .... ,, ೦—೨—೦

೫. ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮಸ್ತೋತ್ರ—(ನಾಮಾವಳಿ ಸಹಿತ) ಶುದ್ಧಪಾಠ. ಹುಡುಗರು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟು. ಸಾದಾ ಪ್ರತಿಗೆ ,, ೦—೨—೦

ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿಗೆ ,, ೦—೩—೦

೬. ಶಿವಕವಚ, ಇಂದ್ರಾಕ್ಷಿ—ಭದ್ರಾಯುವೆಂಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಋಷಭಯೋಗೀಶ್ವರರು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಗುರುಪನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರ .... ,, ೦—೧—೬

ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಂಚೆಯ ಹಾಸಲು ಬೇರೆ ತಗಲುತ್ತದೆ

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶ ಪ್ರೆಸ್ ಬುಕ್‌ಡಿಪೊ

ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ

ಇದೇ ಲೇಖಕರ ಸ್ಕೂಲು ಪುಸ್ತಕಗಳು

೧. ಪದತ್ರಯ

ಚಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನೂ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯನ್ನೂ ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಿರುವುದು. ಬಹು ಸುಲಭವಾದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದದ್ದು. ತಿದ್ದಿದ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ,

ಬೆಲೆ : ೦—೪—೦

೨. ರಘುವಂಶ-೧ನೆಯ ಸರ್ಗ

ಮೂಲ್ಕ ಅನ್ವಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅರ್ಥ, ತಾತ್ಪರ್ಯ, ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯಗಳು ವ್ಯಾಕರಣವಿಶೇಷ, ವಿಶೇಷವಿಚಾರ, ವಿಶೇಷಶಬ್ದಗಳು, ಕ್ರಿಯಾರೂಪಗಳು ಛಂದೋವಿಚಾರ, ಕಾಳಿದಾಸನ ಚರಿತ್ರೆ—ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯುಗಳನ್ನು ಅಡಕಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವದು. ಇಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳು ಈ ಬೆಲೆಗೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಾದಾ ಪ್ರತಿ. ೦—೮—೦ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ : ೦—೧೦—೦

೩. ರಘುವಂಶ—೧೦ನೆಯ ಸರ್ಗ

ಒಂದನೆಯ ಸರ್ಗದಂತೆಯೆ ವಿವರಗಳು; ಮಿರುಗುವ ಕಾಗದ

ಕ್ರೌನ್ ಪುಟ : ೧೫೪ ಬೆಲೆ : ೦—೧೨—೦

೪. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಥಮ ಪುಸ್ತಕಮ್

ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ವರ್ಣನೆ, ಕಥೆ, ನೀತಿ, ಪದ್ಯ—ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಗಳಿನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದಗಳಿಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಆಯಾ ಪಾಠದ ಕೆಳಗೇ ಇಟ್ಟಿದೆ. ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡಿಸಿವೆ; ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಶಬ್ದಗಳ ರೂಪಾವಳಿ, ಶಬ್ದಕೋಶ ಮುಂತಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳಿವೆ.

ಸಾದಾಪ್ರತಿ : ೦—೮—೧ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ ೦—೧೦—೦

ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಂಚೆಯ ಹಾಸಲು ಬೇರೆ ತಗಲುತ್ತದೆ.

ಸಿಕ್ಕುವ ಸ್ಥಳ:

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶ ಪ್ರೆಸ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೊ,

ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ